

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Profesionalizace renesanční literární kultury a alžbětinské
poetické koncepty (Philip Sidney)**

Jan Pícka

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra filozofie

Studijní program Humanitní studia

Studijní obor Evropská kulturní studia

Diplomová práce

**Profesionalizace renesanční literární kultury a alžbětinské
poetické koncepty (Philip Sidney)**

Jan Picka

Vedoucí práce:

PhDr. Martina Kastnerová, PhD.

Katedra filozofie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červenec 2020

.....

Rád bych poděkoval vedoucí mé práce PhDr. Martině Kastnerové, Ph.D. za nesmírně cenné rady a názory, které mi poskytla během psaní diplomové práce.

Obsah

1	Úvod	1
2	Sir Philip Sidney	3
2.1	Rodina a přátelé Philipa Sidneyho	3
2.2	Lady Penelope Devereux	5
2.3	Dvořan Philip Sidney	6
2.4	Literární tvorba Philipa Sidneyho	7
2.5	Philip Sidney rytířem, manželem a vojákem	8
3	Renesanční literární kultura alžbětinské doby	11
3.1	Anglická renesanční literatura	11
3.2	Porovnání literární tvorby Philipa Sidneyho s jinými autory	12
4	Obrana poezie	15
4.1	Úvod k Obraně poezie	15
4.2	Hlavní témata Obrany poezie	15
4.3	Obrana poezie a antické civilizace	17
4.4	Vlastnosti poezie	18
4.5	Poezie, filozofie a historie	19
4.6	Zbožnost poezie	21
4.7	Nenapadnutelné žánry poezie	21
4.8	Námitky vůči poezii	22
4.9	Anglická poezie v době Philipa Sidneyho	24
4.10	Závěrečné slovo k Obraně poezie	26
5	The Countess of Pembroke's Arcadia (Arkádie)	28
5.1	Úvod k The Countess of Pembroke's Arcadia (Arkádii)	28
5.2	Motivy v díle Stará Arkádie	30

5.3	Motivy ctnosti ve Staré Arkádii	30
5.4	Motivy lásky ve Staré Arkádii	31
5.5	Motivy rozumu a citu ve Staré Arkádii	34
5.6	Motivy morálky ve Staré Arkádii	35
5.7	Závěrečné slovo k dílu Stará Arkádie	39
6	Astrofel a Stella	41
6.1	Úvod k dílu Astrofel a Stella	41
6.2	Kdo je Astrofel, kdo je Stella?	41
6.3	Motivy v sonetech v díle Astrofel a Stella	42
6.4	Motiv rozumu a citu v Astrofel a Stella	42
6.5	Motiv pravdy v Astrofel a Stella	43
6.6	Motiv originality a autenticity v Astrofel a Stella	44
6.7	Motiv lásky a touhy v Astrofel a Stella	45
6.8	Motiv krásy v Astrofel a Stella	48
6.9	Motiv spánku v Astrofel a Stella	52
6.10	Motiv jezdeckví v Astrofel a Stella	53
6.11	Podobenství v sonetech	55
6.12	Písně v díle Astrofel a Stella	56
7	Závěr	58
8	Seznam literatury	64
9	Resumé	67

1 Úvod

Tato diplomová práce bude zaměřena na literární tvorbu Philipa Sidneyho. Diplomová práce si klade za cíl analyzovat Sidneyho poetický koncept v kontextu alžbětinské literární kultury. Účelem analýzy je představení teoretických poetických tezí Philipa Sidneyho a jejich srovnání s podobou, v jaké jsou aplikovány v jeho dalších dílech. Očekávaným výsledkem analýzy je potvrzení toho, že se Sidney svých teoretických tezí, které souvisejí s poezií, držel při psaní vlastních děl, a jakým způsobem tak činil.

Philip Sidney byl jednou z nejvýznamnějších postav své doby v oblasti literatury, jeho tvorba ovlivnila mnoho současných i pozdějších tvůrců. Úvodní část práce proto představí život a kariéru Philipa Sidneyho. Následně se budu zabývat Sidneyho literárními díly: *The Defence of Poesy (Obrana poezie)*, které se zabývá teorií básnictví a Sidney se zde snaží stanovit poetické základy, dále se jedná o rozsáhlé prozaické dílo *The Countess of Pembroke's Arcadia* (konkrétně původní text *Staré Arkádie*) a soubor sonetů *Astrophil and Stella (Astrofel a Stella)*. Zmíněná díla Philipa Sidneyho byla vybrána pro jejich důležitost, relevanci a vhodnou obsahovou formu, na níž se dá pozorovat aplikování Sidneyho teoretických tezí.

V první kapitole diplomové práce se budu zabývat životem Philipa Sidneyho. Představeno bude jak jeho mládí, tak dospělý život. Zmíněny budou Sidneyho cíle, které si během své kariéry vytyčil, postavy, jež ho v životě ovlivnily a inspirovaly, a také jeho politické a vojenské působení ve službách Anglie. Popsána bude rovněž literární tvorba Philipa Sidneyho.

Následující kapitola bude věnována literární kultuře v době vlády Alžběty I., neboť do tohoto období spadá i vznik děl Philipa Sidneyho. Pro příkladnou ukázkou budou v této kapitole porovnány relevantní texty Sidneyho současníků, Bena Jonsona a Edmunda Spensera, jejichž díla se tematicky shodují s texty Philipa Sidneyho.

V další kapitole diplomové práce budu analyzovat dílo *Obrana poezie*, které se zabývá teorií básnictví. Zaměřím se na hlavní motivy Sidneyho děl a způsob, kterým je tvořil.

Stěžejní témata *Obrany poezie* budou následně v dalších kapitolách porovnávána s motivy v dalších Sidneyho textech. Kapitola následující se bude zabývat Sidneyho tzv. *Starou Arkádií*. I zde se budu soustředit na interpretaci hlavních témat, a to v kontextu celého Sidneyho díla, například ve srovnání s tezemi *Obrany poezie*. Posledním dílem, kterým se budu v další kapitole práce zabývat, je soubor sonetů *Astrofel a Stella*, jenž bude zpracován obdobným způsobem jako dílo předchozí.

Při psaní diplomové práce budu čerpat primárně z originálních pramenných textů Philipa Sidneyho, u díla *Astrofel a Stella* bude přihlédnuto rovněž k českému překladu Aloise Bejblíka a Gustava Francla. Informace o životě Philipa Sidneyho a jeho literární tvorbě budu získávat z relevantní sekundární literatury a internetových zdrojů. Hlavní metodickou a obsahovou inspirací budou díla Katherine Duncan-Jones, Gavina Alexandra a Roberta Stillmana.

2 Sir Philip Sidney

Úvodní část diplomové práce se bude věnovat životu sira Philipa Sidneyho. Hlavním cílem této části bude představení důležitých událostí v jeho životě, Sidneyho rodiny a vzájemných vztahů. Popsáno bude mládí Philipa Sidneyho, jeho vzdělávání v rodné Anglii, cesty do kontinentální Evropy a také stěžejní události, které ovlivňovaly jak jeho osobní život, tak i politickou kariéru a následnou literární činnost.

2.1 Rodina a přátelé Philipa Sidneyho

Sir Philip Sidney se narodil 30. listopadu roku 1554 Henrymu Sidneymu a lady Mary Dudley, byl jejich nejstarším synem. Jeho matka byla dcerou Johna Dudleyho, prvního vévody z Northumberlandu.¹ Philip Sidney byl kmotřencem španělského krále Filipa II., po němž získal své jméno. Mladším bratrem Philipa byl Robert Sidney, první vévoda z Leicesteru, jejich sestrou byla Mary Sidney, později Mary Herbert, hraběnka z Pembroke.² Philip Sidney ve své době představoval postavu gentlemanského vojáka, dnes je velice známá jeho literární kariéra, ačkoliv sám Sidney se za spisovatele nepovažoval. Sidneyho literární tvorba navíc představuje jen malou část jeho života.³

Rod Sidney byl ve společnosti považovaný za charakterní, loajální a zodpovědný ke své práci a službě vlasti. V souladu se svým rodinným zázemím byl mladý Philip Sidney předurčen ke kariéře státníka a vojáka. V deseti letech začal navštěvovat školu v Shrewsbury, do níž nastoupil v roce 1564. Pro Philipa Sidneyho bylo toto místo nejspíše ideální volbou pro vzdělání, protože město Shrewsbury spadalo do jurisdikce Henryho Sidneyho, jeho otce. Zde se Philip seznámil s Fulkem Grevillem, lordem Brookem, který se později stal jeho životopiscem a celoživotním přítelem.⁴

V letech 1568 až 1571 studoval Philip Sidney v Christ Church na univerzitě v Oxfordu, ze které však odešel předčasně.⁵ Stalo se tak z toho důvodu, že mladý Sidney podnikal

¹ Duncan-Jones, Katherine. *Sir Philip Sidney The Major Works*, s. 1.

² Greenblatt, Stephen. *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

³ Osborn, James Marshall. *Young Philip Sidney*, s. 1.

⁴ Greenblatt, Stephen. *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

⁵ Addleshaw, Percy. *Sir Philip Sidney*, s. 45.

cesty po Evropě, a tak tímto způsobem alternativně dokončil své vzdělání. Povolení k cestě do kontinentální Evropy získal Philip Sidney od královny Alžběty I. v květnu roku 1572, když mu bylo pouhých sedmnáct let. Doprovázel výpravu admirála Edwarda de Fiennese.⁶

Mnozí byli z Anglie vysíláni do jiných evropských zemí, v tak mladém věku to však bylo vcelku neobvyklé. Z uděleného povolení od královny lze zjistit, že Alžběta I. měla Philipa Sidneyho v oblibě a důvěřovala mu.⁷ Hlavním cílem jeho cesty mělo být zdokonalování cizích jazyků, převážně latiny, italštiny a francouzštiny. Pro Philipa Sidneyho byla tato brzká cesta na evropský kontinent osudová a nesmírně důležitá, neboť během ní získal neocenitelné zkušenosti, seznamoval se s mezinárodní politikou a rovněž potkával významné osobnosti, které ovlivnily celý jeho život. Všechny tyto aspekty sloužily k rozvoji Sidneyho vzdělání a přípravě na budoucí kariéru, která souvisela se službami státu.⁸

Philip Sidney nakonec procestoval Německo, Itálii, Rakousko a Francii, kde v Paříži jen těsně unikl hrůzám masakru Bartolomějské noci.⁹ Ačkoliv byl jejich svědkem, během neblahých událostí našel Philip Sidney úkryt u lorda Francise Walsinghama, kde byl v bezpečí, neboť tento úkryt v budovách velvyslanectví stál mimo městské hradby. Když do Anglie dorazily informace o násilnostech, které se ve Francii dějí, nařídila královna Alžběta I. lordu Walsinghamovi, aby zajistil bezpečný návrat Philipa Sidneyho do jeho vlasti.¹⁰ Na to už však bylo pozdě, neboť Sidney již znovu mířil na své další cesty do zahraničí.

Krátce poté se Philip Sidney seznámil též s francouzským diplomatem Hubertem Languetem, další důležitou osobou v jeho životě. Languet se začal velice zajímat o Sidneyho život, jeho pokračující vzdělávání a také o vazby, které Philip během svého

⁶ Symonds, John Addington, *Sir Philip Sidney*, s. 21.

⁷ Tamtéž, s. 21.

⁸ Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 64.

⁹ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney: Courtier Poet*, s. 66.

¹⁰ Greenblatt, Stephen, *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

působení na kontinentě navázal.¹¹ Hubert Languet v něm totiž viděl mladého a nesmírně bystrého Angličana, který by mu mohl pomoci v úsilí, aby se Anglie začala zajímat o spojenectví na ochranu evropských protestantů. Languet věřil, že se vztah mezi ním a Sidneyem více prohloubí, proto v něm vzbudilo zneklidnění Sidneyho oznámení o záměru navštívit Itálii. Hubert Languet Philipa Sidneyho varoval, aby se při své návštěvě vyhnul Římu a držel se spíše na severu země, neboť toto území bylo k protestantům cestujících z jiných zemí tolerantnější.¹²

Sidneyho další cesty byly zkráceny kvůli dopisu z domoviny, ve kterém byl požádán o urychlený návrat do Anglie, kam se Philip Sidney vydal v roce 1575. Po zmíněném návratu se stal z Philipa gentleman plný mužnosti, který na cestách získal neocenitelnou zásobu cenných zkušeností, obrovskou škálu nových znalostí a orientaci v evropských politických poměrech. V tom se mu v jeho dobách mohl na území Anglie rovnat jen málokdo.¹³

Během dvou let se z neustále se stěhujícího studenta stal opravdu dospělý muž, který u zahraničních dvorů nasbíral velice cenné dovednosti. Po opětovném přesídlení do rodné Anglie strávil Philip Sidney osmnáct měsíců čekáním na další důležitý úkol.

2.2 Lady Penelope Devereux

V roce 1576 se Philip Sidney připojil v Irsku k Henrymu Sidneymu, svému otci. Seznámil se rovněž s Penelope Devereux, tehdy třináctiletou nejstarší dcerou Waltera Devereuxe, hraběte z Essexu, která výraznou měrou ovlivnila život Philipa Sidneyho.¹⁴

V anglické literatuře je obecně a tradičně přijímáno, že právě lady Penelope byla pro Sidneyho inspirací při psaní souboru sonetů *Astrolfel a Stella*.¹⁵ Milostné sonety byly psány pro svobodnou Penelope Devereux, ale zajímavým faktem je, že jí byly věnované i ty po její svatbě, když se z ní stala lady Rich. Penelope se za Philipa Sidneyho nikdy

¹¹ Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 73.

¹² Symonds, John Addington, *Sir Philip Sidney*, s. 26.

¹³ Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 81.

¹⁴ Osborn, James Marshall, *Young Philip Sidney*, s. 346.

¹⁵ Greenblatt, Stephen, *The Norton Anthology of English Literature*, s. 947.

neprovdala, ačkoliv si hrabě z Essexu, její otec, jejich sňatek velmi přál. Sidneyho krátce před svou smrtí označil za gentlemana a celkově chválil osobnost Philipa Sidneyho. Přál si, aby Bůh pomohl tomu, aby se srdce Penelope otevřelo Sidneymu. Nic takového se nakonec nestalo, protože v roce 1581 se lady Penelope Devereux provdala za sira Roberta Riche, díky čemuž získala zmíněné příjmení.¹⁶

Po vyslechnutí přání lorda Essexu Philip Sidney o sňatku s Penelope Devereux s největší pravděpodobností neuvažoval, návrh jejího otce nebral vážně.¹⁷ Sidney toužil hlavně po dalším důležitém politickém pověření, během kterého by mohl využít dovednosti a znalosti, jež získal při působení na kontinentu. Sidneyho láska k Penelope pak byla výsledkem postupného procesu, jak Philip Sidney popisuje ve svém díle *Astrofel a Stella*.¹⁸

2.3 Dvořan Philip Sidney

Philip Sidney během svého života získal a vybudoval si pozici dvořana, postavení u panovnického dvora bylo ve společnosti velice populární a respektované. V roce 1577, když mu bylo dvaadvacet let, ho královna Alžběta I. pověřila první misí. Do Anglie se donesla zpráva o úmrtí Maxmiliána II. Sidney se měl jako pověřenec v roli velvyslance vypravit na dvůr římského císaře Rudolfa II. Habsburského a vyřídit královniny vzkazy. Philip Sidney se během své cesty do středu kontinentální Evropy dostal rovněž na dvůr prince Jana Kazimíra Falcko-Simmernského.¹⁹

Philip Sidney měl k těmto formálním úkolům ještě další tajné pokyny od anglického dvora. Měl vyslechnout německá knížata a jejich postoje k vytvoření protestantské ligy. Hlavním politickým cílem této tajné mise bylo ochránit Anglii tím způsobem, že se spojí s dalšími protestantskými státy v kontinentální Evropě, které by společně vyvážily ohrožující moc římskokatolického Španělska.²⁰ Na zpáteční cestě do Anglie se Philip

¹⁶ Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 327.

¹⁷ Osborn, James Marshall, *Young Philip Sidney*, s. 506.

¹⁸ Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 329.

¹⁹ Symonds, John Addington, *Sir Philip Sidney*, s. 85.

²⁰ Osborn, James Marshall, *Young Philip Sidney*, s. 47.

Sidney setkal mimo jiné i s Vilémem I. Oranžským, se kterým diskutoval své získané poznatky o protestantské lize. Tento fakt svědčí o tom, jak silnou pozici na poli mezinárodní politiky si Sidney vydobyl.²¹

Po roce 1577 se stupňovala frustrace Philipa Sidneyho z vlastní politické kariéry, a to převážně kvůli královně Alžbětě I., která byla zaujata vyvažováním moci se Španělskem proti Francii, přičemž vyvstávaly obavy o narušení vytvoření protestantské ligy.²² Pro Sidneyho ambice to byla značně těžká rána, i nadále však pokračoval v aktivním politickém životě. Z jeho dochované rozsáhlé korespondence lze zjistit, že si často dopisoval s vlivnými státníky, evropské vyslance taktéž osobně potkával na anglické půdě.²³

Dvořan Philip Sidney se v následujícím období vydal rovněž na další zahraniční cesty, aby se mohl přesunout k objevování, které chtěl pojmut jako jednu z hlavních oblastí svých tehdejších zájmů. Sidney byl ve své době také jedním z mála anglických státníků, který s velkým zájmem podporoval námořní průzkumy na území Severní Ameriky. Philip Sidney se v této souvislosti začal zajímat rovněž o projekt, který měl za úkol na americkém území založit novou kolonii Virginii. Spolupracoval se sirem Walterem Raleighem, jenž byl tímto úkolem pověřen královnou Alžbětou I.²⁴

2.4 Literární tvorba Philipa Sidneyho

V dalším období, tedy kolem roku 1578, začal Philip Sidney s intenzivní literární tvorbou. Této činnosti se věnoval přibližně osm let svého života. Philip Sidney během svého života oplýval neutuchající energií, což dokázal využít během psaní svých literárních děl. Pravděpodobně roku 1578 složil pro královnu krátkou hru nazvanou *The Lady of May*,²⁵ a to u příležitosti návštěvy Alžběty I. u dvora vévody z Leicesteru. Hra čerpá inspiraci z pastorální tradice. Je pozoruhodná díky mnohým jinotajům, které

²¹ Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 99.

²² Symonds, John Addington, *Sir Philip Sidney*, s. 61.

²³ Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 151.

²⁴ Symonds, John Addington, *Sir Philip Sidney*, s. 162.

²⁵ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, XXII.

svým obsahem souvisely s osobou královny Alžběty I. Sidney kombinuje několik prvků, které v pozdější autorově tvorbě představovaly hlavních témata. Philip Sidney ve svém dramatu navazuje na tehdejší událost, a sice na námluvy královny Alžběty I. s francouzským vévodou Františkem z Anjou. Dokonce ve svém dopise, který adresuje přímo královně, otevřeně vystupuje proti jejímu možnému sňatku s francouzským vévodou. Královna o svatbě s Františkem z Anjou skutečně uvažovala, čehož se obával Philip Sidney i skupina kolem něj, neboť se domnívali, že takové spojení by vedlo k občanské válce. Dopis byl na tehdejší poměry nesmírně upřímný a nebojácný. Sidney vystupuje v jeho obsahu jako soudce, který hodnotí Alžbětiny činy, a radí královně, proč by neměla manželství s Francouzem Františkem z Anjou uzavírat.²⁶

Po tomto činu se Philip Sidney nuceně vzdálil z panovnického dvora a trávil čas v domě ve Wiltonu, který patřil jeho sestře Mary Herbert, hraběnce z Pembroke. Zde tvořil své další dílo *The Countess of Pembroke's Arcadia (Arkádie)*.²⁷ V dalším období, přibližně mezi lety 1579 až 1584, byl Sidney nejpilnější ve své literární tvorbě. Během této doby sepsal dílo *The Defence of Poesy (Obrana poezie)*. *Obrana* se stala po svém vydání jedním z nejdůležitějších teoretických pojednání o básnictví, které bylo sepsané Angličanem v alžbětinském období, dosáhlo statusu klasického díla.²⁸ *Obrana poezie* bude podrobněji rozebrána v další kapitole této diplomové práce, stejně jako další známé dílo Philipa Sidneyho, které je nazváno *Astrophil and Stella (Astrofel a Stella)*, jež se stalo velkým souborem sonetů v alžbětinském období. Analyzován bude také text díla *The Countess of Pembroke's Arcadia (konkrétně Stará Arkádie)*.

2.5 Philip Sidney rytířem, manželem a vojákem

Pro Philipa Sidneyho byl velice důležitým rok 1583. V lednu tohoto roku byl totiž královnou Alžbětou I. na hradě Windsor pasován na rytíře Podvazkového řádu.²⁹ Zároveň se v září téhož roku sir Philip Sidney oženil. Jeho chotí se stala Frances

²⁶ *The Lady of May, Sir Philip Sidney.*

²⁷ Greenblatt, Stephen, *The Norton Anthology of English Literature*, s. 948.

²⁸ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, XXII.

²⁹ Symonds, John Addington, *Sir Philip Sidney*, s. 99.

Walsingham. Frances byla dcerou Francise Walsinghama, jednoho z nejbližších a nejvyšších rádců královny Alžběty I., s nímž se Philip Sidney znal z dřívějších cest po kontinentální Evropě.³⁰ S Frances měl sir Philip jednoho potomka, dceru Elizabeth Sidney, která se narodila v roce 1585.³¹

Nakonec však láska ani literatura nemohly Philipa Sidneyho odradit od toho, co považoval za roli, k níž byl určen, a to byla služba vlasti z pozice dvořana. Sidney stále toužil po nových misích a úkolech, které by mu byly svěřeny. V roce 1585 se Sidney chtěl připojit k expedici sira Waltera Raleigha, který se chystal vydat na cestu do Západní Indie. Místo toho byl Philip Sidney královnou Alžbětou I. jmenován guvernérem nizozemského Flushingu.³²

V Nizozemsku se Philip Sidney angažoval i jako voják. Zde v září roku 1586 vedl na cestě do Zutphenu anglickou jednotku proti španělské armádě. Když Philip Sidney odcházel z tábora, sundal si podle legendy svou zbroj, takže do konfliktu vyrazil neozbrojený. Učinil tak podle vzoru Williama Pelhama³³, a tento čin měl zdůraznit jeho odvahu. Během bitvy byl však Philip Sidney zasažen střelou do stehna.³⁴

Podle dalšího příběhu (vyprávěného rovněž Grevillem) i přes své zranění dokazoval Sidney velkou ušlechtilost. V rámci sebeobětování nabídl vlastní láhev s vodou jinému vojákovi, protože jeho potřeba byla v danou chvíli důležitější než jeho samého.³⁵ Philip Sidney zemřel dvacet šest dní po zasažení stehna na gangrénu v nedožitých dvaatřiceti letech 17. října roku 1586.³⁶

V mladém věku tak zesnul muž, jehož hlavní životní ambicí bylo stát se aktérem, jenž by svými skutky ovlivňoval chod a osud své země. Tyto sny byly Sidneymu mnohokrát upírány a mařeny. Sám během svého života nezveřejnil žádné hlavní literární dílo, ani

³⁰ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, XXII.

³¹ Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 379.

³² Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 224.

³³ Symonds, John Addington, *Sir Philip Sidney*, s. 170.

³⁴ Addleshaw, Percy, *Sir Philip Sidney*, s. 230.

³⁵ Symonds, John Addington, *Sir Philip Sidney*, s. 171.

³⁶ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, XXIII.

jedno z děl Philipa Sidneyho nebylo vydáno dříve než čtyři roky po jeho smrti, tedy v roce 1590.³⁷ O zveřejnění svých děl Sidney ani neuvažoval, svou literární kariéru nazval „nevybraným povoláním“, přesto dokázal stvořit rozsáhlé poetické dílo (*Arkádie*), důležité teoretické dílo (*Obrana poezie*) a také jeden z nejvýznamnějších souborů sonetů, který v alžbětinském období v Anglii vznikl (*Astrofel a Stella*). Philip Sidney byl pohřben 16. února roku 1587 v londýnské katedrále svatého Pavla.³⁸

³⁷ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, XXIII.

³⁸ Greenblatt, Stephen, *The Norton Anthology of English Literature*, s. 948.

3 Renesanční literární kultura alžbětinské doby

Literární tvorba Philipa Sidneyho spadá do období vlády královny Alžběty I. V následující kapitole bude představena anglická literatura v této renesanční době. V Anglii se v této časové periodě dá nalézt dlouhá řada literátů. Kromě Philipa Sidneyho lze kupříkladu jmenovat George Puttenhama, Bena Jonsona či Edmunda Spenser. Díla dvou posledních zmiňovaných spisovatelů budou představeny v této kapitole. Jedná se o texty děl *Timber, or Discoveries Mase upon Men and Matter (Stavební dříví aneb Objevy o lidech a věcech)* od Bena Jonsona a *Amoretti* od Edmunda Spensera. Díla byla vybrána jako názorné příklady pro porovnání s literární tvorbou Philipa Sidneyho. Jonsonovo dílo *Timber* se tematicky podobá Sidneyho *Obraně poezie* a Spenserovo dílo *Amoretti* souboru sonetů *Astrofel a Stella*.

3.1. Anglická renesanční literatura

Éra literatury v Anglii za vlády královny Alžběty I. (tj. v letech 1575 až 1640) získávala během této doby pevné kořeny, přičemž ústředním bodem nové kultury bylo znovuobjevení a přehodnocení antiky, její historie, filozofie a literatury.³⁹

Anglická renesanční literární kultura obsahuje dva charakterizující prvky. Prvním byly nově navržené školní osnovy, do jejichž středu bylo umístěno studium rétoriky a literatury. Druhým byl překlad a imitace klasických děl. V tomto období bylo velké množství antických děl z Řecka a Říma přeloženo vůbec poprvé. Takovým druhem děl je kupříkladu projev chvály a obrany literatury obecně, což je názorně vidět v díle Philipa Sidneyho *Obrana poezie*.⁴⁰

Psaní literární teorie je oblast, ke které byli angličtí autoři podněcováni příklady z antiky. Literární teorie se věnuje studiu, hodnocení a interpretaci literatury, je často ovlivněna literární teorií, která je filozofickou diskusí o cílech a metodách literatury.⁴¹

³⁹ Alexander, *Writing after Sidney: The Literary Response to Sir Philip Sidney 1586-1640*, s. XIX.

⁴⁰ Tamtéž, s. XX-XXI.

⁴¹ Tamtéž, s. XXI.

Nepřekládaly se pouze antické texty, nýbrž i díla soudobých autorů z evropského kontinentu, konkrétně z Itálie, Španělska či Francie. Angličtí spisovatelé se těmto autorům snažili rovněž svým napodobováním přiblížit nejvíce, konkrétním příkladem mohou být přeložené Petrarkovy lyrické básně.⁴²

3.2 Porovnání literární tvorby Philipa Sidneyho s jinými autory

V této podkapitole bude představeno porovnání literární tvorby Sidneyho s dalšími autory, jejichž díla jsou tematicky podobná k těm Philipa Sidneyho. Pro příklad byly vybrány texty *Timber* od Bena Jonsona a *Amoretti* od Edmunda Spensera.

Následující část textu se bude věnovat samotnému porovnání děl Philipa Sidneyho a Bena Jonsona. Sidney se inspiroval u literárních teoretiků antiky, převážně v Aristotelově *Poetice*. Dalšími klasickými autoritami, které ovlivnily literáty alžbětinské renesance, byli například Horatio nebo Cicero. Stejně jako Philip Sidney se u těchto tvůrců inspiroval i Ben Jonson. Své komentáře k literatuře představil v díle nazvaném *Timber, or Discoveries Mase upon Men and Matter (Stavební dříví aneb Objevy o lidech a věcech)*.

Dílo Philipa Sidneyho *Obrana poezie* se zabývá teorií básnictví, které neobsahuje pravidla, jak správně poezii tvořit, jedná se pouze o apologii. Ben Jonson se snaží v díle *Timber* představit hlavní zásady poezie svým vlastním způsobem, který je velmi svérázný, v některých momentech je rovněž útržkovitý.⁴³

Jonson ve svém díle *Timber* tvrdí, že kvalitním básníkem musí být člověk, který je dobrý a disponuje opravdovou moudrostí. Zastává také názor, že podstatou kvalitní poezie je imitace jiných děl. Hlavní kvalitou básníka je jeho přirozený talent, i když praxe a cit k umění jsou také nezbytné. Podle Bena Jonsona se člověk učí, jak se stát básníkem

⁴² Alexander, *Writing after Sidney: The Literary Response to Sir Philip Sidney 1586-1640*, s. XX.

⁴³ Jonson, *Stavební dříví aneb Objevy*, s. 250.

nejprve napodobováním jediného modelu, jeho dobrý úmysl by měl mít přednost před stylem. Jonson taktéž tvrdí, že jazyk poezie by měl být jasný, silný a výstižný.⁴⁴

Následující část textu se bude věnovat porovnání děl Philipa Sidneyho a Edmunda Spensera. V éře alžbětinské literatury sepisují oba autoři několik velkých děl. Jedním z nich je *The Countess of Pembroke's Arcadia* od Philipa Sidneyho [viz kapitola *The Countess of Pembroke's Arcadia*], a druhým *Královna víl (The Faerie Queene)* od Edmunda Spensera. Spenser toto dílo věnoval královně Alžbětě I.⁴⁵ Oba dva zmínění autoři čerpali při psaní těchto komplexních děl inspiraci právě z textů řečtiny, latiny a evropských klasik. Sidney v *Arkádii* popisuje převážně témata, která souvisí s láskou a morálkou. Spenserovo dílo je označováno za epos, má být oslavou protestantského vyznání a anglického národa, jedná se o rytířskou romanci. Edmund Spenser se v *Královně víl* snaží představit napětí mezi systematickým pořádkem a neustálými změnami. Stěžejním tématem díla jsou principy, které se k sobě přitahují: například závazek k neustálému boji v životě a hluboká touha po odpočinku, nebo oslava lidského hrdinství a vnímání nepřiměřené lidské hříšnosti. Za hlavní téma Spenserova díla by se tedy dala označit snaha o nalezení morálního vzoru.⁴⁶

U obou autorů se dají vysledovat společné rysy jejich děl, které korespondují s trendy v alžbětinské renesanční literatuře. Philip Sidney i Edmund Spenser ve svých dílech vytvářejí fiktivní světy. Dále se snažili ve svých dílech vymezit morální úlohu postav, která byla spjata s jejich postavením ve společnosti.

Philip Sidney i Edmund Spenser během své literární kariéry sepsali také sbírku sonetů, ačkoliv doba, během které Spenser tvořil, byla oproti Sidneymu podstatně delší, tudíž mohl vytvořit více poetických textů. Edmund Spenser se během svého života také více soustředil na rozvíjení své spisovatelské kariéry, Sidney oproti tomu spatřoval své hlavní postavení v politické sféře. Soubory sonetů *Astrofel a Stella* od Sidneyho [viz kapitola *Astrofel a Stella*] i *Amoretti* od Spensera patřily v období alžbětinské

⁴⁴ Tamtéž, s. 252.

⁴⁵ Bloom, *Edmund Spenser (Bloom's Modern Critical Views)*, s. 24.

⁴⁶ Tamtéž, s. 28-29.

renesanční literatury k důležitým dílům, přestože *Astrofel a Stella* je dnes pravděpodobně známějším textem. Spenserův sonetový cyklus *Amoretti* je pozoruhodný svou citovou hloubkou a myšlením, jednotlivé sonety dokládají poetickou vynalézavost a intuici.⁴⁷ Dílo *Amoretti* bylo vybráno pro porovnání z důvodu, že se tematicky podobá dílu *Astrofel a Stella* Philipa Sidneyho. Philip Sidney i Edmund Spenser se v těchto souborech drží petrarkovské tradice, její interpretaci a adoraci v poetice. Dalším společným rysem je fakt, že oba soubory popisují vztah k milované ženě. V případě Sidneyho se jedná o Penelope Devereux, v případě Spensera o Elizabeth Boyle, která se nakonec skutečně stala jeho manželkou.⁴⁸

Rozdíly v souborech sonetů jsou patrné v interpretaci obou autorů. Philip Sidney se ve verších snaží o to, aby jeho emoce byly vyjádřeny upřímně. Edmund Spenser popisuje v *Amoretti* konfrontaci s časem, který ohrožuje jak jeho milované, tak jeho vlastní osobu. Oba autoři hledají rozuzlení ke zmíněným tématům svým individuálním způsobem. Sidney po dlouhém a celkem hektickém hledání zjistí, že aby mohl mluvit o lásce, kterou cítí, nesmí hledat cizí vzory někde jinde, ale musí objevit své vlastní srdce, jež mu pomůže s příslušným slovy. Spenser najde řešení svého problému takovým způsobem, že vede válku proti času. Jeho zbraní je právě poezie, kterou tvoří.⁴⁹

⁴⁷ Bloom, *Edmund Spenser (Bloom's Modern Critical Views)*, s. 16.

⁴⁸ Tamtéž, s. 17.

⁴⁹ Tamtéž, s. 16.

4 Obrana poezie

Tato dílčí část diplomové práce se bude věnovat jednomu z nejdůležitějších děl, které Philip Sidney během svého života sepsal, tedy *Obraně poezie*. V úvodní části textu bude toto Sidneyho dílo popsáno za přispění pohledů odborníků, konkrétně se jedná o Gavina Alexandra, Roberta E. Stillmana a Katherine Duncan-Jones, kteří se *Obranou poezie* ve svém zkoumání zabývali. Nastíněny budou různé aspekty díla, a sice co je jeho hlavním obsahem, proč bylo vydáno a za jakých okolností, případně k jakému účelu měl text sloužit. Popsány budou také důvody a inspirace pro Philipa Sidneyho, které ho vedly k vytvoření a sepsání zmíněného textu.

4.1 Úvod k *Obraně poezie*

Hlavní část této kapitoly bude následovat právě po zmíněném úvodním představení. V ní bude analyzován text *Obrany poezie*, ať už po stránce obsahové, tak i stylistické, představeny budou jeho stěžejní myšlenky a návaznosti na ně. Během psaní tohoto textu bude jako primární zdroj z velké části použito původní dílo *Obrana poezie*, jako sekundární literatura budou použity relevantní anglicky psané texty výše zmíněných literárních odborníků, kteří se tématem zabývali.

Ve svém díle *Obrana poezie* Philip Sidney neprezentuje striktně systematický a chronologicky pořádaný text, Obranu píše spíše z pozice básnické. Coby básník se nesnaží o teoretizování, skrze které by vytvořil obsáhlé odborné pojednání, spíše se nechává ubírat vlastními city k poezii, které následně v díle prezentuje. Nespátřuje hlavní cíl svého textu v ambici zodpovědět otázky ohledně poezie z pohledu filozofie nebo historie, ale brání poezii jako autonomní druh vědění proti jiným směrům.

4.2 Hlavní témata *Obrany poezie*

Jedním z nejrelevantnějších děl Philipa Sidneyho v oblasti teorie básnictví je jeho *Obrana poezie* (v originále *The Defence of Poesy*), vznik tohoto textu spadá

pravděpodobně do roku 1581,⁵⁰ vydáno však bylo až později, nejspíše v roce 1595. Hlavním argumentem Philipa Sidneyho je, že literatura je silou pro morální a společenské dobro. Jeho myšlenky jsou uspořádávány s podobnými texty, jež se objevovaly během Sidneyho života na přelomu šestnáctého a sedmnáctého století, ve verších i prózách, které sdílejí neodkladnou potřebu k definici literatury, vytvoření určitých pravidel a standardů a k její obraně proti různým kritikům.⁵¹

Dílo *Obrana poezie* je vytvořeno ve formě řeči na obranu poezie, koncipováno je pak stylem, který připomíná specifický žánr řeči na obhajobu básnictví. Samotný úvod *Obrany* pojednává o rozhovoru Philipa Sidneyho s učitelem jezdeckví, kterým byl John Pietro Pugliano, jenž působil u vídeňského císařského dvora. Jeho zanícená chvála jezdeckého umění inspirovala Sidneyho k tomu, aby se i on pokusil představit podobně vášnivý argument na podporu poezie.⁵²

Philip Sidney cítí touhu bránit svou profesi básníka, k čemuž přidává argument, že pokud někdo skutečně nějaké umění miluje a má k němu vřelý vztah, tak pro něj není těžké ho nádherně popsat. Autor se rovněž předem omlouvá svým čtenářům, aby mu odpustili chyby v jeho argumentaci. V návaznosti na metaforu o jezdeckví a poezie Philip Sidney dále tvrdí, že i když byla poezie v jistých dobách v Anglii ušlechtilým uměním, za jeho života se stala spíše vysmívanou disciplínou, která se sice snaží tvářit vážně a důležitě, leč nemá úspěch.⁵³ Rovněž personifikuje poezii do úlohy matky, která dává společnosti mléko, načež se právě čtenářů táže, zda jsou ježci nebo zmije, kteří buď brání své hnízdo před nepřáteli nebo po narození zabijí své rodiče, čímž poukazuje na jejich vztah k poezii jako takové.

Obrana poezie Philipa Sidneyho je ve své podstatě prvním raně novověkým výtvořem, který obhajuje přednostní právo vytváření smyšlených příběhů jako samostatný druh vědění.⁵⁴ V textu Sidneyho *Obrany poezie* je rovněž všudypřítomný následný vzorec pro

⁵⁰ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, s. 7.

⁵¹ Alexander, *Sidney's 'The Defence of Poesy' and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. XLII.

⁵² Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 212.

⁵³ Tamtéž, s. 213.

⁵⁴ Stillman, *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. VII.

literární teorii: básnictví musí přinášet potěšení, rozvíjet mysl a učit. Dílo *Obrana poezie* je obranou poezie v tom smyslu, že je schopná vytvářet fiktivní svět, což je její obrovská přednost. Philip Sidney následoval Aristotela a díky tomu rozšířil své myšlenky, když se domníval, že básnictví je definováno vytvářením fikce, nikoli nutně používáním veršů.⁵⁵ Příběhy ve verších nemusí být básněmi, mohou být romantickou prózou. Philip Sidney rovněž cítil potřebu poezii bránit ze svého postavení aristokrata a básníka, neboť se domníval, že je to v jeho vlastním zájmu a zájmu státu.

4.3 Obrana poezie a antické civilizace

Dále text postupně rozvíjí další argumenty. Philip Sidney tvrdí, že poezie je velmi cenná z toho důvodu, že se jedná o první druh literárního umění, které má původ již v antickém Řecku a Římě, proto je potřeba dle Sidneyho básníkům a jejich výtvorům prokázat úctu. V návaznosti na svou představu poezie jako matky vyjmenovává Sidney konkrétní řecké spisovatele: Musaeus, Homér či Hésiodos, kteří díky vlastním výtvorům zkrášlili své domácí jazyky.⁵⁶

Philip Sidney pokračuje dalším argumentem, když porovnává básníky s filozofy a historiky. Popisuje, že kupříkladu Thalés, Pythagoras, Parmenidés či Solón psali své texty, které se zaměřovaly na jejich pole působnosti, ve verších. A stejně tak činili i historikové, v tomto případě jmenovitě Hérodotos, ti si vypůjčovali k popisu děje rovněž specifické básnické formy.⁵⁷ Nikdo ze zmíněných nemohl ve světě a společnosti, ve které působil, dosáhnout takového zájmu a obdivu, aniž by používal poezii a vypůjčil si z ní to nejvzácnější, domnívá se Sidney. Sám také v *Obraně* tvrdí, že právě díky poezii se rozum a mysl v různých národech zbystřovaly a ostřily.

V následné argumentaci se Philip Sidney obrací ke klasické římské tradici, v níž básníky označovali slovem *vates* (*proroci*), poezie tak byla de facto spojována s božským.⁵⁸ Ti,

⁵⁵ Alexander, *Sidney's 'The Defence of Poesy' and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. LIV.

⁵⁶ Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 213.

⁵⁷ Tamtéž, s. 214.

⁵⁸ Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 214.

co tak učiní, nakonec božské skutečně objeví, a pak ho v poezii použijí tím správným způsobem.

Philip Sidney se v dalším textu v *Obraně poezie* zaměřuje na popis různých druhů poezie a jejich rozřídění do kategorií. První kategorií jsou náboženské básně, písně a žalmy, které se objevují v Bibli. Takové texty se podle Sidneyho snažily napodobit jinak nepředstavitelnou božskou dokonalost. Druhou kategorií jsou pak filozofické básně, které samy o sobě ještě obsahují několik dalších námětů: lze zmínit texty morální, přírodní, historické nebo astronomické. Od těchto filozofů, kteří ve svých dílech mohou díky svým znalostem vytvořit kupříkladu přesný obraz přírody, se odlišují básníci ze třetí kategorie poezie, kterou Philip Sidney vymezuje. Právě básníci totiž do svých výtvorů vkládají cosi z onoho božského. Toto božské má schopnost uvažovat, jak by věci mohly být, čímž se liší od filozofických textů, které mají přesně vymezený prostor k popsání toho, jaké věci opravdu jsou.⁵⁹

Básníky ze třetí kategorie poezie Philip Sidney označuje za ty skutečně pravé básníky, kteří umějí nejlépe poučit skrze vzbuzení libosti, zároveň si však nepůjčují nic z toho, co je, bylo a bude, ale s uvážlivostí se opírají o božskou rozvážnost toho, co může být a mohlo by být. Právě oni si podle Sidneyho jako první nejvíce zaslouží výše zmiňované označení *proroci*, které Římané používali, neboť je dle Philipa Sidneyho lze označit za nejvznešenější a nejlepší básníky s nejvytříbenějšími jazyky.⁶⁰

4.4 Vlastnosti poezie

Následně Philip Sidney v díle popisuje, že by bylo třeba poezii posuzovat raději podle jejích děl jako celků než podle různých částí. Do obsahu těchto děl započítává důležitá témata jako je očištění od důvtipu, obohacování paměti, umožňování úsudku nebo rozšiřování přirovnání. Tato úvaha Philipa Sidneyho by se dala shrnout tak, že poezie umožňuje učení. A i když má rozdílné zaměření než například astronomie nebo

⁵⁹ Tamtéž, s. 214.

⁶⁰ Tamtéž, s. 215.

filozofie, stále se věnuje nejvyšším druhům znalostí, a díky tomu dává člověku možnost poznání sebe samého. Philip Sidney se zde vrací se k úvodnímu podobenství jezdeckého umění. Zmiňuje, že účelem jezdce na koni je být vojákem. A účelem vojáka je vykonávat vojenskou službu.⁶¹ Naznačuje se tedy, že se člověk neustále snaží prostřednictvím učení posouvat a že konečným cílem veškerého pozemského poznání je čin. Svým jednáním, během kterého tvoří, si básník zaslouží být před všemi ostatními konkurenty, je toho totiž sám hoden.

V jedné z nejznámějších částí své *Obrany poezie* Philip Sidney tvrdí, že básnictví je schopno vytvářet svůj vlastní svět. Tímto vlastně přirovnává práci básníka ke stvoření světa a v této souvislosti také konstatuje, že všechny ostatní formy vědění jsou založené na přírodě, pouze básník ve svých dílech vytváří svět vlastní. Dále zde přímo uvádí, že ani příroda nemůže vytvořit svět tak nesmírně zajímavý, blyštivý, zjednodušen řečeno tak krásný, jako to dokáže básník ve svých textech (Sidney používá termín „zlatý svět“). „Zlatý svět“ poezie lze v dílech vytvořit imitací, napodobováním či zkrášlováním, jak se to děje ostatně i v reálném světě, kde vládne přírodní síla. Fiktivní příběhy však mají podle Philipa Sidneyho vlastní pravidla, která určují jejich stvořitelé, čímž pak ony příběhy získávají i svou konkrétní sílu.⁶²

4.5 Poezie, filozofie a historie

Sidney se poté snaží popsat protichůdné argumenty z pohledu filozofů a historiků. Nejprve hovoří o filozofech, kteří k němu přicházejí, jak sám autor *Obrany poezie* říká, s mrzutou vážností, a ptají se, jak by mohla poezie lépe vyučovat morálku než filozofie, když právě cílem filozofie je definovat ctnost a rovněž navrhnout ideálně uspořádanou společnost.⁶³ Ve své pokračující úvazu k tomuto tématu Philip Sidney říká, že historikové sice dávají filozofům dostatečný čas na to, aby projevili své myšlenky, a to z toho důvodu, že jim naslouchají, načež si vybírají to nejlepší, s kým se shodnou a co vlastně vyberou za pravdivé. Historik se lépe seznámí se světem díky pozorování

⁶¹ Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 219.

⁶² Stillman, *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*, s. IX.

⁶³ Tamtéž, s. 220.

kupříkladu tisícileté minulosti než filozof, který pozoruje jen současný svět. A navíc, jak podotýká Sidney, na samotný svět filozofové hledí abstraktně, takže úplně nezohledňují reálné podmínky ve svém okolí. Na rozdíl od nich se právě historikové snaží zachytit díky svému pozorování minulosti své okolí takové, jaké je, poučit se z dřívějších událostí v historii a podnikat správné kroky jak v přítomnosti, tak i v budoucnu.⁶⁴

K filozofům a historikům přidává Philip Sidney ještě další dvě profese, které se zabývají otázkou lidské morálky. Kromě zmíněných dvou jsou to ještě obhájci práva a samozřejmě básníci. Dále se tedy Sidney zabývá právníky, kteří se starají o to, aby lidské zlo druhým neubližovalo. Jejich cílem ovšem není to, aby lidé byli dobří. Poté se k těmto třem typům profesí přidává ještě důležitý básník a jeho poezie. Sidney zde básníka staví do role jistého prostředníka mezi historikem a filozofem,⁶⁵ a to proto, že básník dokáže tyto dvě profese překonat svou ctností.

Historik se snaží motivovat k dobru díky příkladům z minulosti, filozof zase prostřednictvím pouček. Oba dva jsou však tak rozdílní, že ani jeden z nich nedokáže uskutečnit obě tyto metody. Dohromady je dokáže spojit a obsáhnout právě básník, který tak filosofii a historii přesahuje, neboť vytváří dokonalý obraz toho, co by mělo být zobrazeno. Sidney přidává i další příklady, které by měly potvrzovat jeho myšlenky. Tvrdí, že poezie ve svých dílech dokázala obsáhnout velký počet ideálních lidských činností v konkrétních případech, které mohou poučit člověka daleko více než filozofie, jak ukazují příklady statečnosti v příbězích o Achillovi nebo důkazy přátelství v příběhu Nisa a Euryala.⁶⁶

⁶⁴ Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 222.

⁶⁵ Tamtéž, s. 223.

⁶⁶ Tamtéž, s. 224.

4.6 Zbožnost poezie

I nadále Philip Sidney v *Obraně* pokračuje v obhajobě poezie. Tvrdí, že poezie má schopnost přetvářet ošklivé věci v krásné, a dokáže inspirovat muže, včetně těch průměrných, ke skutkům: prostřednictvím poezie se jejich srdce přesunula k procvičování zdvořilosti, k otevírání se novým myšlenkám, a hlavně k odvaze.

Aby svou argumentaci podpořil, uvádí další příklady. První z nich je příběh o tom, jak státník Agrippa Menenius Lanatus dokázal usmířit rozdělený Řím, druhý se zabývá prorokem Natánem a biblickým příběhem, ve kterém Natán prokázal Davidův hřích v jeho cizoložství.⁶⁷

Sidney rovněž naznačuje, že jednou z důležitých funkcí poezie je poučit o Boží velikosti. Klade tak důraz na zbožnost poezie, přičemž hovoří i o historické úctě k samotné poezii, neboť právě ta odnepaměti sloužila hlavnímu účelu, kterým bylo chválení Boha či bohů, ať už v křesťanství, římských nebo řeckých polyteistických náboženstvích či dalších jiných. Philip Sidney se tak snaží předvést, že poezie má s náboženstvím hlubokou spojitost.

4.7 Nenapadnutelné žánry poezie

Philip Sidney následně hodnotí některé prvky poezie jako nenapadnutelné. Obšírněji se nejdříve zabývá komikou, přičemž komedii přirovnává ke geometrii. Poznáno totiž musí být jak to dobré, tak i špatné, a to ze všech možných stran a úhlů. Právě komedie pak každému pomáhá poznat v sobě samém zlou náuru.⁶⁸

Vyzdvihováno je tvrzení, že komické obrazy nás podněcují, abychom se snažili přiblížit ctnosti. Dodává, že taková disciplína tak musí být starověkým a ctihodným uměním, které nezná zlo a nemá ani zlé části.⁶⁹ Sám Sidney brání veršování jako jistý druh hudby, který navíc podle něj pomáhá ke zlepšování paměti. Nadto poznamenává, že ačkoliv

⁶⁷ Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 228.

⁶⁸ Tamtéž, s. 231.

⁶⁹ Tamtéž, s. 234.

rým není při tvorbě poezie nezbytný, jeho užití v textu napomáhá k procvičování a zlepšování paměti.

Podle Sidneyho by se básníci měli držet takových myšlenek, jak by mohly a měly vypadat obrazy, věci a postavy, které ve vlastních dílech představují. Kritizuje pak zejména absenci citu v jiných básnických dílech. Zároveň odmítá násilné a nucené výrazy, které přidávají textům necitlivou básnickost. Nespokojuje se s emočně chladnými pasážemi, jež nedokáží naplno vyjádřit skrze verše cit a lásku. Kritika směřovala i na používání nevhodných cizích slov, které působily nepřírozně: i když možná prozrazují mnoho o básníkově inteligenci a jeho názorech, nedokáží vyjádřit autenticky škálu pocitů, ať už se jednalo o projevy lásky, nadšení nebo smutku. V několika podobných dílech, kupříkladu v Aristotelově *Poetice*, Horatiově *Canidii* či částečně v díle *Timber* od Bena Jonsona již témata byla popsána, takto rozsáhle se jim ovšem věnoval až Philip Sidney ve své *Obraně poezie*.⁷⁰

4.8 Námitky vůči poezii

Následně se v *Obraně* Philip Sidney přesouvá k části, která je podle něj velice důležitá. Čtenářům totiž představuje nejčastější námitky vůči poezii, s nimiž se autor za svůj život setkával. Tyto námitky Sidney rozděluje do vlastních kategorií, o každé píše několik poznámek a zvažuje, proč se na seznamu vůbec objevují.

Kupříkladu první námitkou je názor, že poezie je pro někoho zbytečná, protože ve společnosti existuje mnoho údajně plodnějších odvětví, se kterými by člověk čas strávil lépe. Druhá námitka spočívá v tom, že poezie je „matkou lži“, třetí pak, že poezie kazí morálku, neboť lidem infikuje mysl zákeřnými touhami a přitahuje je k hříšným fantaziím.

Sidney se poté pokouší všechny námitky ze svého pohledu nějakým způsobem okomentovat, nejvíce se věnuje námitce druhé. Nejprve se ovšem zastavuje u té první. Můžeme podle něj brát v potaz názor, že člověk nejspíše dokáže trávit svůj čas lépe

⁷⁰ Alexander, *Sidney's 'The Defence of Poesy' and Selected Renaissance Literary Criticism*, s. LV.

(než s poezií), nicméně poezii ihned obhajuje. Domnívá se totiž, že žádné učení na světě není tak dobré jako učení, které vede ke ctnosti. A žádné umění nevydává světu toto učení tak vhodně a plodně jako právě poezie. Dokonce odmítá, že by svět někdy vydal plodnější poznání než to, které se lidem dostává skrze poezii. Tak silnou roli v poezii Philip Sidney spatřoval.

Následně se zabývá druhou námitkou, která staví poezii do pozice „matky lží“.⁷¹ Sidney hned v úvodu svého komentáře k této námitce prohlašuje, že ze všech spisovatelů na širém světě jsou právě básníci těmi nejmenšími lháři. Porovnává je opět s aktéry jiných umění či řemesel, když tvrdí, že kupříkladu astronomové, matematici, právníci či lékaři lžou a mystifikují společnost daleko více, a to proto, že jejich cílem je lidem předávat pravdu, například o hvězdách, geometrických tvarech nebo o radách v průběhu nemoci. Jejich pravda nemusí být vždy naprosto přesná a dokonalá, jak se Philip Sidney domnívá. Dodává, že básníci nic netvrdí, jejich snahou je spíše zprostředkovávání pocitů, k jejichž pravdivosti se nevyjadřují.⁷² Cílem básníků je tedy rozprout lidskou fantazii poetickými obrazy, čímž se liší od jiných uměleckých směrů nejrůznějších profesí.

Pokud jde o třetí námitku vůči poezii, která hovoří o poškozování morálky, Philip Sidney přiznává, že k něčemu takovému rozhodně může docházet. Avšak na vině není samotná poezie, ale básníci, kteří s ní pracují. To oni podle autora *Obrany poezie* chybují při psaní, když jejich texty napadají čtenáře chťicem. K tomuto tématu dodává, že poezie nezneužívá lidského důvtipu, ale že lidský důvtip zneužívá poezii.⁷³

K těmto námitkám přidá Sidney ještě svou predikci: poezie, i když má řadu svých odpůrců a kritiků, bude existovat i nadále. K tomu pak přidává rovněž odkaz na Platóna: připomíná jeho vztah k poezii – podle něj totiž filozof byl jejím nepřitelem. Sidney naznačuje, že filozofové žárlili na poezii z několika důvodů. Například kvůli tomu, že básníci vycházeli ve svých dílech z myšlenek filozofie, následně je ve své vlastní formě

⁷¹ Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 236.

⁷² Tamtéž, s. 238.

⁷³ Tamtéž, s. 239.

předávali dál, za což získávali uznání, ocenění a lepší postavení ve společnosti. Sidney také naznačuje, přičemž odkazuje ještě jednou na Platóna, že poezie může ovlivňovat to, co si lidé myslí o bozích. Takovou dovednost poezie lze podle něj využít k šíření dobra. Sidney také tvrdí, že někteří následovníci Platóna zneužili při kritice poezie Platónovo postavení a zkreslili některé myšlenky.

4.9 Anglická poezie v době Philipa Sidneyho

V následující části *Obrany poezie* se Philip Sidney obrací od dávných časů ke své vlastní současnosti, tedy k Anglii v období šestnáctého století. Tehdejší poezie, která byla na mnoha jiných místech přijata, v Anglii zažívala těžké časy. Sidney tvrdí, že jeho země v těchto časech naříká, proto je v ní méně vavřínů, než bývá zvykem, a naznačuje, že nedostatek poezie může vést k pohromě.⁷⁴ Zároveň také dodává, že čím více vyzdvihuje důležitost poezie, tím de facto znehodnocuje své výsledky, neboť je kvůli vyzdvihování poezie přemožen některými svými myšlenkami. Pak předává potenciální psací potřeby svým pokračovatelům a přemýšlí, jaká by měla skutečná poezie být.

Philip Sidney se znovu vrací ke svému přirovnání k jezdeckví, kterým celou *Obranu poezie* začal. Říká, že poezie musí být jemně vedena, ale zároveň také musí vést. Podobně básník, ač vede své dílo, i on se musí poezií nechat směřovat.⁷⁵ Poezii Sidney v tomto ohledu označuje za božský dar, nikoliv lidskou dovednost, a tento dar je připravený pro každého člověka, který oplývá důvtipem. Takový důvtip musí být živen jak na zemi mezi básníky, tak na nebi jako božský dar.

Philip Sidney v následující pasáži *Obrany poezie* zmiňuje mytologického řecké stavitele a vynálezce Daidala. Vypráví, že Daidalos potřeboval celkem tři křídla, aby mohl ve vzduchu létat: tato metaforicky slouží k popsání umění, imitace a cvičení. Prozrazuje, že tyto tři části musíme být sloučeny dohromady, aby mohly vytvořit náležité originální dílo.⁷⁶ Po sloučení se utvoří dvě hlavní části jednoho díla, a sice hmota, která je

⁷⁴ Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 241.

⁷⁵ Tamtéž, s. 242.

⁷⁶ Tamtéž, s. 243.

vytvořena slovy, a slova, která onu hmotu tvoří. Pokud se tak nestane, není imitace v umění používána správně.

Philip Sidney přichází v *Obraně* s rozbořem vad poezie, které v jeho době spatřoval, konkrétně pak v oblasti dramatu. Autor díla se snaží i jakýmsi způsobem vyjednávat s potenciálními odpůrci, aby mohl zastávat podporovanou stranu básníků. Sidneymu vadí, že hry, které byly, jak píše, v nedávné době vytvořeny, začínají během zvláštních situací, přičemž jejich děj probíhal po několik dní, nikoli v rámci dne jednoho. Nesouhlasí ani s tím, že se komedie a tragédie mísí dohromady.⁷⁷ Komédie podle něj vyvolávají prázdný smích bez jakéhokoliv druhu potěšení, navíc ztrácejí dech v místech, kdy by měly poučovat svými komediálními prvky. Odsuzuje nicméně spíše části děl než celky. Taková díla označuje jako nemůžnou dceru, která projevuje špatné vzdělání, čímž neustále zpochybňuje upřímnost své matky, tedy poezie.⁷⁸

Následnou kritiku Philip Sidney směřuje na milostné spisy. Mnohé z nich jsou podle něj vytvořené takovým způsobem, že kdyby on sám byl milenkou, v žádném případě by ho texty nepřesvědčily o romantičnosti či zamilovanosti. Vadí mu, že plamenné výrazy jsou vyjadřovány chladnou formou. Kritizuje texty rovněž za to, že jsou tvořeny stylem, který mají spisovatelé spíše naučený a přečtený z jiných milostných spisů, takže stále narůstající fráze znějí nevěrohodně. V tomto případě mu chybí správné použití poezie, kterou podle Sidneyho mnozí považují za pravdivou, leč ve skutečnosti tak vůbec nevyznívá.

Dále se vymezuje proti často používanému přehnanému způsobu vyjadřování některých soudobých umělců. Zde nejprve poezii porovnává s jídlem, když tvrdí, že umělci často a neobratně vrhají velké množství soli a koření na každý pokrm, který se objeví na stole. Následně přichází Sidney s argumentem, že mnozí umělci se jako někteří lidé nespokojí s tradičním umístováním náušnic do uší, jak je zvykem, ale že je umísťují i na neobvyklá místa, například do nosu či rtů. Celkově vzato kritizuje, pokud

⁷⁷ Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 245.

⁷⁸ Tamtéž, s. 246.

je kladen důraz více na vzhled než na podstatu.⁷⁹ Hovoří o estetickém nevkuusu a přirovnává takové špatné básníky k primitivním národům. Také spojuje poezii s národní identitou, žádá ostatní básníky, aby se soustředili na látku a způsob jazyka, díky čemuž mohou poznat krásy anglické gramatiky.

Dále Sidney zmiňuje různé typy veršování: starověké a moderní. Starší typ verše používal velké množství různých slabik, které byly sestavené do verše. Moderní veršování podle Sidneyho klade důraz na slabiky, které zdůrazňují přízvuk, zároveň jsou u něj rozšířené rýmy. Dále pak vyzdvihuje angličtinu nad jiné evropské jazyky, protože se podle něj ideálně hodí pro oba dva zmíněné typy veršování. Na rozdíl od jiných jazyků nenachází u angličtiny žádné vady.⁸⁰

4.10 Závěrečné slovo k Obraně poezie

Závěrečná část *Obrany poezie* shrnuje Sidneyho hlavní argumenty. Autor se domnívá, že ve světle všech výhod, jež poezie poskytuje, je na místě, aby již lidé přestali pohrdat posvátnými záhadami poezie, aby se už více básníkům nevysmívali a přestalo se žertovat o duchovních, kteří skládají rýmy. Philip Sidney rovněž nabádá čtenáře, že žádné předsudky filozofů z nikoho neudělají počestného člověka tak rychle jako čtení Vergilia.⁸¹ Podle Sidneyho je nutno věřit, že poezie obsahuje velké množství záhad, které lze prozkoumávat, a důvěřovat básníkům, kteří se díky jejich veršům stanou nesmrtelnými, jak tvrdí čtenářům.

Z analýzy textu lze vyzdvihnout několik nejdůležitějších názorů a tezí. V *Obraně poezie* se Philip Sidney snaží poezii bránit před soudobou kritikou. Zároveň se snaží podpořit morální funkci poezie, kdy poezie byla mnohdy považována za rozdělující, až škodící prvek společnosti.

Z textu Sidneyho *Obrany* je patrné, že se autor odklání od antických osobností. Nedomnívá se, že je poezie pouze uměleckou formou, která napodobuje. Tvrdí, že

⁷⁹ Sidney, *The Defence of Poesy*, s. 247.

⁸⁰ Tamtéž, s. 248.

⁸¹ Tamtéž, s. 249.

poezie nenapodobuje pouze skutečný svět, ale dokáže vytvářet i takzvanou druhou přírodu. Dle rozboru *Obrany poezie* je možné rovněž vyvodit to, že je důležité nezaměňovat vnější význam básně s jejími konkrétními motivy.

Obrana poezie v souladu se svým naturelem (spíše básnické než systematické dílo) používá různorodé množství jazykových prostředků, například metafor, personifikací, připodobňování či porovnávání. Sidney kupříkladu srovnává vlastnosti poezie, filozofie a historie, přičemž vyzdvihuje poezii nad obě další disciplíny, a to z toho důvodu, že svět vytvořený poezií představuje i dějiny, filozofii a mytologii: jak sám Sidney ve svém díle zdůrazňuje, všechny klasické výtvořky a eposy byly psány básnickou formou. Konkrétněji se zmiňuje o komediích, satire, tragédii, žalmech, a také se v tomto výčtu obrací k dějinám, konkrétně k popisu historických událostí.

S historií je spjata velká část *Obrany poezie*, neboť právě ji dává Philip Sidney mnohdy do srovnání s poezií. Z rozboru textu je jasné, že se autor domnívá, že poezie dává všem jednotlivým čtenářům určitý pocit svobody. Naproti tomu historie nenabízí tolik různých pohledů a možností, nýbrž pouze jeden pohled, kvůli čemuž uvrhne čtenáře do omezeného a většinou uzavřeného prostoru působnosti. Proto je podle Sidneyho poezie tak důležitá – je navržena takovým způsobem, aby vyjadřovala a vyvolávala rozličné pocity, emoce. Dále je patrné, jak Sidney píše, že tyto pocity nemohou být falešné.

Nakonec je vhodné přidat také závěrečný pohled Philipa Sidneyho. V *Obraně poezie* se ukázalo, že lidé mohou studovat jádro lidské společnosti a svět v jeho celku a ve vlastním prostředí. Poezii Philip Sidney považuje za totéž, co literaturu. Z analýzy textu vychází Sidneyho myšlenka, že poezie nikdy nebude rušivě předjímat čtenářovy myšlenky. Díky tomu podle Sidneyho básníci za svou tvorbu dosáhnou nesmrtelnosti, oproti tomu ti, kteří kritizovali je a poezii samotnou, si po smrti zaslouží zapomnění.

5 The Countess of Pembroke's Arcadia (Arkádie)

Původní dílo *The Countess of Pembroke's Arcadia*, které lze zkráceně nazvat pouze jako *Arcadia (Arkádie)*, sepsal Philip Sidney pravděpodobně v roce 1580. Po dokončení první verze, která se nazývá *The Old Arcadia (Stará Arkádie)*, nejspíše v roce 1583 Sidney text výrazně rozšířil. Tato rozšířená verze díla se nazývá *The New Arcadia (Nová Arkádie)*. Jednalo se o první delší prozaické dílo, které Philip Sidney během svého života vytvořil. Dílo *The Countess of Pembroke's Arcadia* bylo poprvé veřejně publikováno v roce 1593, tedy sedm let po smrti svého autora.⁸²

5.1 Úvod k The Countess of Pembroke's Arcadia (Arkádie)

Texty *Arkádií* nebyly podle záměru Philipa Sidneyho chápány jako velké dílo, které by bylo určeno pro veřejnost. Sidney *Arkádii* napsal pro pobavení své sestry Mary Herbert, hraběnky z Pembroke, když v jejím sídle strávil jistý čas v ústraní. Její šlechtický titul se pak objevuje v oficiálním názvu díla, které bylo vytvořeno jako menší epický román. Právě během pobytu v sestřině sídle dokončil Sidney první rukopis *Staré Arkádie*. Po finalizaci *Staré Arkádie*, která obsahovala celkem pět knih, začal Philip Sidney dílo přepracovávat a značně rozšiřovat, ale svou novou revizi nakonec zanechal nedokončenou.⁸³

Dílo *The Countess of Pembroke's Arcadia* obsahuje různé literární žánry, ať už se jedná o pastýřské eklogy nebo písně, všechny reprezentují Sidneyho experimentování s rozličnými lyrickými druhy a formami veršů.⁸⁴

Tato Sidneyem revidovaná část textu obsahovala téměř tři knihy a je známá právě jako *Nová Arkádie*. V roce 1593 hraběnka z Pembroke, sestra Philipa Sidneyho, jež byla sama velmi nadaná spisovatelka, započala s některými malými změnami v *Nové Arkádii* a zároveň i k posledním dvěma knihám *Staré Arkádie*.⁸⁵ Všechny texty pak byly spojeny

⁸² Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, s. XXII-XXIII.

⁸³ Greenblatt, Stephen, *The Norton Anthology of English Literature*, s. 948.

⁸⁴ Rees, *Sir Philip Sidney and Arcadia*, s. 18.

⁸⁵ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, s. XXIII.

dohromady a vydány jako celek. Zcela původní Sidneyho rukopis *Staré Arkádie* byl pak publikován až ve dvacátém století.

Obě verze *Arkádie*, jak *Stará*, tak i *Nová*, jsou do jisté míry odlišné. Ve *Staré Arkádii*, tedy v původním textu i úpravách Philipa Sidneyho, se vyskytují věštby, knížata, která se maskují za pastýře, skryté identity, a jsou zde líčeny zamotané milostné situace, které doplňují melodramatické incidenty.⁸⁶ *Nová Arkádie* klade důraz na morální a hrdinské jednání, a témata se zdají být prezentována závažnějším tónem. Některé příběhy mají ve *Staré Arkádii* lehký politický podtón, Philip Sidney předkládá serióznější myšlenky v tématu státnictví, např. odpovědnost panovníka, důležité povinnosti rádců a dvořanů nebo negativní dopady povstání.⁸⁷ *Nová Arkádie*, která je obsahově delší než *Stará Arkádie*, působí oproti původní verzi docela rozdílným dojmem. Nakonec však novější verze získala početné zastoupení v řadách čtenářů a zároveň se stala vlivným historickým dílem.⁸⁸

Samotná země Arkádie, v níž se děj díla odehrává, má zřetelnou inspiraci v řecké oblasti, která leží na Peloponésském poloostrově. Philip Sidney tento název použil, vlastní zemi také v díle popsal. Arkádie je označena za zemi s jedinečnou pověstí, a to především kvůli atmosféře, která v této oblasti panuje.

Obyvatelé Arkádie jsou autorem díla prezentováni jako dobře smýšlející a umírnění lidé, kteří jsou spokojeni s během přírody v jejich okolí. Jsou spravedliví a svým chováním nedávají sousedním zemím záminku k tomu, aby Arkádii jakýmkoliv způsobem ohrožovaly.

K tomuto faktu výrazně přispívá velmi mocný vévoda Basilius. Díky svým schopnostem dokáže Arkádii vládnout, jeho lid Philip Sidney v díle popisuje jako dobře vychovaný.

⁸⁶ Rees, *Sir Philip Sidney and Arcadia*, s. 20.

⁸⁷ Tamtéž, s. 21.

⁸⁸ Rees, *Sir Philip Sidney and Arcadia*, s. 148.

Panovník Basilius v zemi vládne v obklopení své rodiny – manželky Gynecii a jejich dcer.⁸⁹

5.2 Motivy v díle Stará Arkádie

Následující část diplomové práce se zaměří přímo na analýzu motivů v knihách díla *Stará Arkádie*.

5.3 Motiv ctnosti ve Staré Arkádii

V úvodu první knihy *Staré Arkádie* cestuje Basilius, vévoda země Arkádie, do Delf, aby si vyslechl věštbu místního orákula. Dílo tak začíná jakýmsi politickým mýtem. Basiliovi se dostává předpovědi, která ho velice zneklidní: lidé si budou z panovníka utahovat a vysmívat se mu, neboť jeho žena Gynecia bude mít poměr s jiným mužem, a jejich dcery se provdají za nevhodné muže. Basilius se také z věštby dozvídá, že jeho zemi Arkádii ohrozí vnější nepřátelská síla, on bude navíc svržen z vládnoucí pozice.⁹⁰

Vévoda Basilius věří, že všem těmto předpovědím dokáže uniknout, a to tak, že předá vládu Arkádie do rukou Philanxe, kterého považuje za věrného přítele, sám pak se svou rodinou prchá do vzdáleného koutu země. S panovnickovou rodinou se do exilu vydává rovněž Basiliův služebník Dametas.⁹¹

Philip Sidney v tomto případě ukazuje, jak panovník Basilius opouští racionální uvažování a snaží se změnit osud, jenž byl určen jemu, jeho rodině a vlastně i celé zemi. Je poháněn emocemi a z jeho chování se vytrácí ctnost. Vévoda začíná uvažovat iracionálně, přestává věřit tradici ve formě věštby a snaží se neuznat daná pravidla.⁹²

Sidneyho první kniha *Staré Arkádie* slouží rovněž k hlubšímu popisu charakterů jednotlivých postav. Vévoda Basilius je v této části díla velmi domýšlivý, protože je

⁸⁹ Cohen, *The Old Arcadia: A Treatise on Moderation*, s. 752.

⁹⁰ Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 5.

⁹¹ Tamtéž, s. 6.

⁹² Cohen, *The Old Arcadia: A Treatise on Moderation*, s. 753.

přesvědčený, že dokáže svými lstivými plány přelstít osud, který mu byl předurčen u orákula v Delfách.

Popsané Basiliovo chování se však nemusí v jistém úhlu považovat nutně za negativní. Philip Sidney se na této postavě snaží představit jiný styl myšlení, který se vzpouzí zaběhnutým tradicím, kvůli kterým mnozí věřili, že jejich osud je předurčen vyšší mocí. Vévoda Basilius ukazuje zpochybnění tohoto systému. Snaží se myslet sám za sebe a také si určovat vlastní osud, proto byl v zemi Arkádie považován za populárního panovníka.

Problém ovšem nastává pro samotnou zemi Arkádii. Vévoda ji totiž svým iracionálním chováním a snahou změnit budoucí osud nakonec skutečně ohrozí, a tak se začne na Basilia snášet kritika. Politická moc a praktiky, které se v díle objevují, jsou dalším z důležitých témat, jež Philip Sidney představuje. Politické myšlenky jsou rozhodně silně zakořeněny ve struktuře *Staré Arkádie*, ale nejsou hlavním zdrojem vyprávění.

Děj *Staré Arkádie* čtenářům naznačuje, že předpovězená věštba z Delf je silnější než násilná změna chování a okolního dění a pokus o to, aby se osud nenaplnil. Předpověď věštby je ukázána jako mocná a vévoda Basilius jí nedokáže uniknout.⁹³

5.4 Motivy lásky ve Staré Arkádii

Důležitými postavami, které se v díle Philipa Sidneyho objevují, jsou vojenští hrdinové Pyrocles a Musidorus. Pyrocles se na první pohled zamiluje do Basiliovy dcery, a tak moc se s ní pokouší setkat, že si zvolí formu převleku, aby se k dívce dostal.⁹⁴ Musidorus ho na cestě k vévodově rodině doprovází, během cesty si však z přestrojeného Pyrokla utahuje, protože je podle něj jeho pátrání po dívce v podstatě nesmyslné.⁹⁵

Úkryt rodiny nakonec skutečně naleznou, ale Pyroklův převlek za amazonskou ženu je ve výsledku tak účinný, že se do něj jako do ženy zamiluje sám vévoda Basilius.

⁹³ Cohen, *The Old Arcadia: A Treatise on Moderation*, s. 754.

⁹⁴ Greenblatt, Stephen, *The Norton Anthology of English Literature*, s. 948.

⁹⁵ Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 16.

Musidorus mezitím sleduje události plné omylů a chybných pochopení situace, sám se však také zamiluje hned na první pohled, a to do další dcery Basilia. I on se tak rozhodne pro přestrojení. Převlékne se za pastýře, jenž se začne nazývat Dorus.⁹⁶

V této fázi je hlavním tématem díla láska a úspěchy, které se díky ní dají získat. Děj se točí kolem lásky, která se většinou skrývá v přestrojeních, neboť Pyrocles se převleče za ženu Cleophilu, protože se zamiloval do mladé Basiliovy dcery Philocley, stejně tak učiní rovněž Musidorus, jenž pociťuje náklonnost k Pamele. Převleky a různé maskování hrají v díle důležitou roli i u dalších postav. Láska je ve *Staré Arkádii* prezentována mnoha způsoby a v několika různých tématech.⁹⁷

Philip Sidney tvořil dílo jako spisovatel pro stejně staré, případně ještě mladé, publikum. Proto je láska jedním z dominantních témat díla, nikoli dříve zmíněné politické činy, ač se jich autor mnohokrát dotýká. Od tématu ohledně pronesené věštby se tedy text posouvá znovu k otázce milostných vztahů. Gynecia, manželka vévody Basilia, totiž prohlédne přestrojení Cleophily, neboť se nedá oklamat, a zjistí, že amazonská žena je ve skutečnosti muž Pyrocles.⁹⁸

Ještě více zaměřený na milostné vztahy, které se stávají stále více propletenými, je text druhé knihy *Staré Arkádie*. Autor se ale drží také druhého silného motivu v díle, tj. politických činů. Zdůrazňuje paradoxní situaci, která vznikla po odchodu panovníka Basilia do exilu. Vévoda země Arkádie tak učinil z obav o invazi ze zahraničí, které by měla za následek převzetí vlády. Basiliův odchod však takovýmto předvídaným nepřátelům otevřel cestu, takže se stal opak toho, čeho panovník doufal, že dosáhne.⁹⁹

V textu lze následně spatřit motiv neopětované lásky, dále i lásku vzájemnou či žárlivost z lásky. Do těchto různých odboček se větví původní téma lásky. Především ta neopětovaná hraje v tomto Sidneyho díle vcelku zásadní roli. Neopětovaná láska je totiž klasickým tématem, díky němuž lze spatřit vykreslení toho, jak lidé v podobné

⁹⁶ Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 40.

⁹⁷ Greenblatt, Stephen, *The Norton Anthology of English Literature*, s. 949.

⁹⁸ Duncan-Jones, Sir Philip Sidney. *Courtier Poet*, s. 178.

⁹⁹ Tamtéž, s. 177.

situaci reagují. Stávají se žárlivými, mají podstatně zatemněnou mysl a uchylují se i k těm nejhorším činům. Philip Sidney popisuje ve *Staré Arkádii* takovéto chování u Gynecii. Žárlivost u této postavy je vykreslena ve dvou rovinách, když Gynecia kvůli neopětované lásce žárlí na Pyrokla, ale také na svého manžela Basilia, který naopak pociťuje lásku k jiné ženě.¹⁰⁰

Zatímco jeden muž, který po lásce lační, úspěch nemá, druhý má větší štěstí. Přestrojený Musidorus se snaží okouzlit Pamelu, zároveň však vzniká vztah mezi ním a Mopsou, dcerou služebníka Dameta, která se do Musidora zamiluje, ačkoli on zachovává své city k Pamele,¹⁰¹ již nakonec odhalí svou identitu a nabídne, aby s ním uprchla. Je překvapen a nadšen, že Basiliova dcera s takovým návrhem souhlasí. V návaznosti na odstrojení Musidora se omylem odhalí rovněž Cleophila, za níž se vydává Pyrocles. Také on vyznává dívce, do které se zamiloval, své city. Milostné okamžiky této čtveřice jsou však náhle přerušeny skupinou opilých obyvatel Arkádie, kteří přišli prezentovat své názory panovníkovi Basiliovi. Jsou zběsilí a vyčítají mu, že opustil svou vládnoucí pozici. Basilius s Pyroklem a Musidorem, kteří jsou před ním již opět v převlecích, část skupiny opilců zabijí.¹⁰²

Druhou knihu *Staré Arkádie* Philip Sidney zakončuje atypickým milostným trojúhelníkem, neboť členové jedné rodiny jsou zamilovaní do jednoho člověka: Pyrokla, jenž je přestrojen za ženu. Do podobné situace je zapleten Musidorus, který je zamilovaný do Pamelu, ale k němu pociťuje stejné city Mopsa.¹⁰³

Téma lásky tak stále zůstává primárním motivem díla. V tomto případě jsou již milostné vztahy představeny v komplikovanějších situacích, které mohly být považovány i za pobuřující a rozhodně propletené (a popletené).

Také ve třetí knize díla se děj věnuje výhradně milostným situacím, přičemž témata jsou v této části *Staré Arkádie* vážnější, nejedná se pouze o hříčky s převleky. Ačkoliv

¹⁰⁰ Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 88.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 95.

¹⁰² Tamtéž, s. 116.

¹⁰³ Tamtéž, s. 110.

bylo na znásilnění v době, kdy Philip Sidney dílo tvořil, pohlíženo jinak než dnes, závažné motivy jsou i tak v ději patrnější. Pohlíženo jiným způsobem znamená, že situace okolo Musidora a Pamelu se nedotýká toho, že muž po ženě vyžadoval milostný akt, přestože nejsou manželé nebo je Pamela příliš mladá. V textu *Staré Arkádie* je Pamela plnohodnotným členem milostného vztahu, proto se hovoří o znásilnění ze strany Musidora. V díle Philipa Sidneyho je tento rozdíl patrný.¹⁰⁴

Další události by se daly přirovnat k frašce. Jedním z nejzajímavějších aspektů této situace jsou však emoce vévodovy manželky Gynecii. Je patrné, že Pyrokla prohlédla, tudíž ví o tom, že se v přestrojení vydává za ženu Cleophilu. Gynecia si je tady vědoma, že spatřuje muže převlečeného za ženu, přesto ji přitahuje právě jako žena. Z této propletené milostné situace tedy stále vyplývá, že Basilius miluje muže v přestrojení ženy Cleophily, jeho manželka Gynecia ví, že se jedná o Pyrokla, přesto se do něj zamilovala coby ženy, a jejich dcera Philoclea miluje Pyrokla jako muže.¹⁰⁵

Milostná témata, která se týkají vztahů mezi postavami a jejich pocity, lze spojit nejspíše pouze s představivostí autora. Jak sám Philip Sidney píše v *Obraně poezie*, láska může být inspirací pro tvoření podobných textů, kterých nakonec autor během svého života napsal několik.

5.5 Motiv rozumu a citu ve Staré Arkádii

Ve třetí knize jsou dále popisovány rozdílné situace v chování hlavních postav díla. Musidorus totiž oznamuje Pyroklovi, přičemž jsou oba znovu ve svém přestrojení, že hodlá s Pamelou uprchnout. Pyrocles je v jiné situaci, protože on s Philocleou uniknout nemůže, a tak je z tohoto stavu věcí rozčarovaný.¹⁰⁶

Basilius a Gynecia, panovníčtí manželé, Musidora neustále pozorně sledují. On však lživě odláká od milované Pamelu strážce, zbaví se rovněž služebníka Dameta i jeho dcery Mopsy, která mezitím stále čeká na jeho vyznání dosud neopětované lásky.

¹⁰⁴ *The representation of rape in Sir Philip Sidney's Arcadias*, s. 64.

¹⁰⁵ Davis, *Narrative Methods in Sidney's Old Arcadia*, s. 17.

¹⁰⁶ Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 149.

Musidorus nakonec s Pamelou skutečně uprchne, vydá se s ní k přístavu. Zde však jeho dosud vybrané a mnohdy chrabré chování vyprchává, Musidorus se dokonce pokusí Pamelu znásilnit. Mužovo správné a racionální chování je zcela zaslepeno emocemi, tedy vztekem a frustrací. V tom mu ale zabrání příchod dalšího rozzuřeného davu.¹⁰⁷

Mezitím v úkrytu vévody, jeho rodiny a blízkých lidí, je Gynecia překonána svou vášní, a dokonce začne vyhrožovat Pyroklovi. Hrozí, že odhalí jeho přestrojení a identitu ženy, pokud ji on jako muž nebude lásku taktéž opětovat. Sidney milostnou situaci stále více zamotává, neboť se kvůli této hrozbě změní Pyroklovo chování v převleku, takže na něj začne žárlit jak panovník Basilius, který je zamilovaný do jeho přestrojení v podobě Cleophily, tak i Philoclea, která miluje skutečného Pyrokla. Celá až do jisté míry absurdní situace vyvrcholí Pyroklovým nápadem. Panovníka Basilia i jeho manželku Gyneciu vyláká do jeskyně na schůzku. V ní je ovšem tma, takže když se do ní Basilius a Gynecia dostaví, nepoznají, že tráví čas společně. Manželé nakonec skončí spolu, stejně tak i Pyrocles s Philocleou.¹⁰⁸

5.6 Motiv morálky ve Staré Arkádii

Morální úpadek ve Arkádii je v díle také zastoupen. Spiknutí skupiny opilých občanů Arkádie je rychle rozmetáno Basiliem a jeho věrnou skupinou, jež mu stojí po boku čímž se ukazuje jejich loajalita k vévodovi. To však postrádají právě oni spiklenci, se kterými se ochránci země museli vypořádat. Občané Arkádie jsou plni hněvu, proto vyrazí se svým rozčilením přímo za Basiliem. Stále se ovšem nejedná o promyšlený útok a pokus o pravé spiknutí proti panovníkovi, neexistuje žádný plán na jeho ohrožení. Děj *Staré Arkádie* je však připraven na nový, silnější a promyšlenější útok na vévodský trůn.

Následně se čtvrtá kniha *Staré Arkádie* zaměřuje převážně na morální linii díla. Philip Sidney představil Arkádii podle své teze o poezii, která vyučuje morálku. Popisovaná země v díle je dokonalým světem, který je ovšem narušen odloučením od uctívání

¹⁰⁷ Davis, *Narrative Methods in Sidney's Old Arcadia*, s. 19.

¹⁰⁸ Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 158.

tradic a iracionálního chování, která nakonec zapříčiní i zločiny, kterých se dopustí hlavní postavy díla.

V Arkádii se totiž musí vyřešit dva závažné činy. Tím prvním je zmizení vévodovy dcery Pamel, která uprchla s Musidorem. Její nepřítomnost zjistí rodinný služebník Dametas, znepokojen o to více, že právě on měl na bezpečí Pamel dohlížet. Při svém pátrání objeví Pyrocla a zjistí, že se jedná o muže v přestrojení za ženu, a proto ho jako podezřelého zamkne v místnosti, v níž ho objevil. Zároveň vyhlásí poplach kvůli Pamelinu zmizení.¹⁰⁹

Druhým činem je vražda. Manželé Basilius a Gynecia jsou spolu v temné jeskyni, protože oba dva věří, že jsou s někým jiným, tj. Cleophilou. Sidney v textu přichází s různými triky, přesto musí být pro čtenáře *Staré Arkádie* jednoznačné, že i když jsou postavy spolu v jeskyni po tmě, jako staří manželé by se museli poznat. Panovníčtí manželé Basilius a Gynecia po strávené noci v jeskyni zjišťují, že ji nestrávili s tím, s kým předpokládali. Vévoda navíc omylem vypije jed, který jeho žena připravila pro přestrojeného Pyrocla, a umírá. Jeho žena s lítostivou hysterií přijímá fakt, že zabila jak svého manžela, tak i vládnoucí postavu Arkádie. Požaduje, aby ji za její čin stihla ta nejtvrďší spravedlnost.¹¹⁰

Philip Sidney ve čtvrté knize *Staré Arkádie* zcela opouští všechny prvky frašky a komediální motivy, z díla se stává tragédie. Jako v mnoha jiných případech i v tomto díle je smrt důležité postavy zapříčiněna zmatky a chybami, které se točí kolem romantických pletek a jsou spojené se změnou identit. Arkádie se stává zemí, která do této chvíle působila svrchovaně a poklidně, kam mohla jen potenciálně podniknout nepřátelskou invazi, a převzít nad zemí kontrolu. V pozadí těchto událostí děj popisuje mnoho politických machinací. Sidney mohl chtít čtenářům dokázat, že se vévoda

¹⁰⁹ Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 231.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 243.

Basilius mýlil, když se domníval, že může přepsat svůj předurčený osud, jenž se mu vyjevil ve věštbě.

Text ukazuje, jak ve všech svých snahách Basilius selhal. Chtěl uchránit své dvě dcery před nápadníky, které by považoval za nevhodné, což se mu nepovedlo. Měl strach také z toho, že mu jeho manželka nebude věrná. I když se tak nakonec nestalo, byla to právě Gynecia, která zavinila Basiliovu smrt. I z tohoto důvodu je teď jeho země Arkádie v mnohem větším nebezpečí, než byla před jeho útekem do exilu.

Rozlícený dav, který v přístavu potkal Musidora a pohřešovanou Pamelu, se dvojici snaží zajmout. Skupina totiž doufá, že je nemine odměna za nalezení panovnické dcery a jejího únosce. Musidorus dokáže několik členů davu v boji zabít, ale dvojice je nakonec zajata a odvečena do úkrytu vévodovy rodiny.

Dav stále netuší, že je panovník Basilius již mrtvý, mezitím ale muže v rozlícené skupině přepadne Philanax a zabije je. Právě on odvede dvojici do úkrytu, přičemž se Musidorus s Pamelou stávají hlavními podezřelými z vraždy vévody Basilia. Pamela se domáhá práva na to, aby byla uznána novou panovnicí země. Philanax však něco takového odmítá, dokud se smrt jejího otce Basilia neprošetří důkladněji. Takováto situace vytváří ještě více politických nepokojů a hádek.¹¹¹

Po těchto činech, kterých se dopustily jak hlavní postavy, tak rozlícení obyvatelé země, přichází v díle čas pro obnovení řádu a morálky v Arkádii. V páté knize *Staré Arkádie* dochází k vyvrcholení Sidneyho příběhu. Po smrti vévody Basilia se Philanax snaží v zemi nastolit a udržet pořádek, což se mu ovšem nedaří, protože na rozdíl od Basilia nemá potřebné politické zkušenosti a ani lojalitu poddaných, kterou oplýval předchozí vévoda.

Arkádie se tedy stává zemí bez panovníka, navíc v ní začnou vznikat různé frakce, které proti sobě soupeří kvůli rozdílným názorům. Jedni se snaží o udržení dosavadní řádu,

¹¹¹ Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 247.

přejí si, aby vévodův odkaz přetrval a pokračoval. Jiní si naopak přejí nové a demokratické volby, ve kterých by se rozhodlo o budoucí vládě Arkádie. Sidney tak pokračuje v nastoleném motivu z předchozí části *Staré Arkádie*, když se děj drží spíše politických témat.¹¹²

Do děje vstupuje nová postava, kterou je král Euarchus. Jedná se o spravedlivého panovníka, který do Arkádie přijel navštívit svého přítele Basilia, zároveň je Euarchus otcem Pyrokla a strýcem Musidora. Právě on se neochotně stává novým vládcem Arkádie.¹¹³

Pátá kniha a vlastně i celý děj *Staré Arkádie* je zakončený dlouhým soudním procesem. Soud s Gynecií netrvá dlouho, protože se kvůli své obrovské lítosti k vraždě svého manžela Basilia přiznala.¹¹⁴ Za usmrcení panovníka Arkádie je odsouzena k smrti. Následují soudy s Musidorem a Pyroklem. Oba dva jsou také za své prohřešky odsouzeni k smrti. Když jsou přiváděni na popraviště, pozná Musidorův přítel, o koho se jedná. Podle něj by se nový král Euarchus měl dozvědět o pravé identitě obou mužů, protože vydal rozkaz k popravě svého syna a synovce. Euarchus je v těžké situaci a jako zlomený muž prohlašuje, že rozsudky by měly stát výše než rodinné vazby, proto tresty pro oba muže potvrzuje.¹¹⁵ Philip Sidney v této části díla, během které se rozhoduje o rozsudku, ukazuje, že Euarchus má všechny ctnosti správného panovníka, proto se také řídí danými zákony. Ctí zákony země Arkádie a chce je dodržet, ačkoliv by tím jeho blízké stihl trest. Podle panovníka se zachovali nesprávně, a tak je musí stihnout spravedlivý trest, nemůže si v tomto okamžiku upravovat zákony pro vlastní pohodlí. Čest to Euarchovi nedovoluje, jak čtenářům Sidney prezentuje.¹¹⁶

Autor *Staré Arkádie* si pro úplný závěr svého díla vybral překvapivé zakončení a rozuzlení. Vévoda Basilius, který byl do této chvíle považován za mrtvého, začne sténat. Překvapené okolí zjišťuje, že Basilius byl po požití jedu celou dobu v hlubokém kómatu,

¹¹² Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 249.

¹¹³ Tamtéž, s. 320.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 331.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 353.

¹¹⁶ Cohen, *The Old Arcadia: A Treatise on Moderation*, s. 768.

nikoliv po smrti. Ukazuje se, že vévoda je naživu, což je jedním z nejpřekvapivějších zvrátů v tomto díle Philipa Sidneyho.

Basilius si po svém procitnutí uvědomuje, že věštba, kterou vyslechl a jejíž naplnění se tolik snažil zvrátit, se nakonec skutečně vyplnila. Ač to nakonec nebylo takovým způsobem, jaký vévoda očekával. Panovník ihned svému okolí líčí, jak jeho žena Gynecia, která ho nešťastnou náhodou otrávila, po svém činu nesmírně truchlila. Basilius se snaží vyzdvihnout její ctnost, kterou jeho manželka v sobě po celý život měla, a udržovala ji rovněž po svém činu, když si nejvíce se všeho přála, aby ve smrti mohla následovat svého manžela. Vévoda Basilius také prozrazuje, jak ho varovala před pitím nápoje, který obsahoval jed. A tak se Basilius zaslouží o osvobození jeho ženy Gynecie. Všem ostatním odsouzeným jsou nakonec jejich tresty odpuštěny. Na milence čeká svatba a celé dílo končí zjištěním, že usmíření a láska triumfuje nad soudy a smrtí.¹¹⁷

Philip Sidney zdůraznil velké ctnosti Euarcha, který ctil kruté zákony a stále se dožadoval jejich dodržování, totéž autor učinil rovněž u vévody Basilia. I jeho ctnostné počínání je v ději prezentováno, když omilostní odsouzené Pyrokla a Musidora. Basilius si naprosto uvědomuje, že celou situaci, která v Arkádii probíhá, zapříčinilo jeho chování. Jeho původní odklon od ctnosti a racionálního uvažování urychlil šíření chaosu a zločinů v zemi. Po svém probuzení se mu opět vrací čistá mysl, Basilius je znovu dosazen na panovnické místo, čímž se do země Arkádie rovněž vrací pořádek.

5.7 Závěrečné slovo k dílu *Stará Arkádie*

Philip Sidney ve svém díle *Stará Arkádie* dokázal s pomocí poezie vylíčit povahu člověka v různých situacích a emocích. Když postavy v Sidneyho *Staré Arkádii* nežily v souladu s tradicí, zvyky a rozumem, tak žily v rozporu i se svou zemí, se svým okolím, a hlavně se sebou samými. A z toho se měly poučit.

Sidney v díle ukazuje, že takové chování a činy, které ovlivnily hlavní postavy, způsobily v zemi Arkádie chaos. Až po návratu k ctnostnému chování a racionálního uvažování

¹¹⁷ Sidney, *The Countess of Pembroke's Arcadia*, s. 361.

uspěla síla morálky a Arkádie se vrátila do svého ideálního stavu. Utíkání před osudem způsobilo řetězec událostí, které měly dopad na více postav. A ty se pak samy dostávaly do nežádoucích osudů. Každý čin jedné postavy v díle vyvolává činy u dalších postav, a tak je opouští ctnostné chování a dopouštějí se hříchů.

Autor *Staré Arkádie* rovněž představuje mnoho pohledů na lásku a milostné vztahy mezi postavami. Tento motiv lásky v díle postupně stupňuje a více zamotává. Postupuje od počátků vášně, přes utrpení v lásce, naději na úspěch a neúspěch, až po konečné rozhodnutí o budoucích vztazích. Sidney dokázal v díle popsat různorodé emoce všech postav, a to v jejich mnoha podobách, když například některé osoby působily v přestrojení.

6 Astrofel a Stella

6.1 Úvod k dílu Astrofel a Stella

Astrofel a Stella, soubor sonetů, vznikl v letech 1581 až 1583.¹¹⁸ Soubor obsahuje celkem sto osm sonetů a jedenáct písní. Hlavním záměrem díla je zkoumání stavu milence, jeho mysli a duše, intenzivních tužeb, protichůdných impulsů a frustrací, které ho pronásledují. Dílo je označováno za první z velkých souborů sonetů alžbětinské doby.¹¹⁹

Z korespondence Philipa Sidneyho lze vyčíst, že byl velkým ochráncem svého soukromí. Důkazem je úryvek z dopisu, který v květnu roku 1578 Sidney zaslal do rukou Edmunda Molyneuxe. V úryvku se objevuje výhružný tón. Sidney v něm ujišťuje, že pokud někdo cizí bude číst dopisy, které zaslal svému otci, bez dovolení nebo jeho vlastního souhlasu, vrazí do něj dýku.¹²⁰ Přesto se zdá, že se v Sidneyho díle *Astrofel a Stella* odráží autorovy nehlubší emoce.

6.2 Kdo je Astrofel, kdo je Stella?

Mnohé spekulace literárních odborníků se shodují v tom, že Stellou v Sidneyho díle je Penelope Devereux, jejíž role v autorově životě byla popsána již dříve. Astrofel je pak básnické alter ego samotného Philipa Sidneyho.

Zápletka díla, jejíž součástí jsou zkoušky, nezdary a utrpení ze strany milence a občasného povzbuzení ze strany dámy, je vcelku konvenční a odvozená od petrarkovské módy.¹²¹ Různí se názory, zda láska líčená básníkem je reální či pouze stylizovaná, literární, čímž by se Philip Sidney přibližoval k petrarkovské interpretaci a stylu poetické adorace. Francesco Petrarca do některých svých textů vložil několik důmyslných metafor, aby dokázal popsat protichůdné stavy, kupříkladu projevy rozumu a citu, v milostných básních. V době, kdy tvořil Philip Sidney, se podobné

¹¹⁸ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, XXIII.

¹¹⁹ Greenblatt, Stephen, *The Norton Anthology of English Literature*, s. 948.

¹²⁰ Duncan-Jones, *Sir Philip Sidney The Major Works*, 284.

¹²¹ Greenblatt, Stephen, *The Norton Anthology of English Literature*, s. 975.

metafory staly předvídatelnými, neboť se opakovaly, ztrácely tak svou zjevnou roli. Sám Sidney proti tomuto protestuje.¹²²

6.3 Motivy v sonetech v díle *Astrofel a Stella*

Následující část diplomové práce se zaměří přímo na analýzu motivů ve vybraných sonetech.

6.4 Motiv rozumu a citu v *Astrofel a Stella*

Celý soubor *Astrofel a Stella* otevírá sonet, ve kterém Philip Sidney de facto popisuje postup, jak podobný milostný sonet složit. Zároveň upozorňuje čtenáře, že emoce, které v sonetech vyjadřuje, pramení přímo v jeho srdci, protože jen tak lze dle Sidneyho vyjádřit pravý cit. Již v prvním sonetu je tak patrná rozepře mezi citem a rozumem, ukazuje se tu jeden z klíčových prvků díla. Tím je konflikt mezi protichůdnými silami, kterými jsou právě cit a rozum.¹²³

„[...] Však slova drhnou mi a invence se plaší,
s mým citem bijí se nevlastní nápady
a s cizotou mě cizí stopy straší.

Tak nejsem mocen slov, ač slovy těhotný,
brk pera hryžu jen, sám se sebou mám kříž.

Až Múza praví mi: „Hleď v srdce své – a piš!“¹²⁴

Philip Sidney milostné pocity ještě více zdůrazňuje v následujícím sonetu. Astrofela představuje jako pasivního účastníka proměn lásky v jeho životě. Nad svými emocemi nemá skutečnou kontrolu, nemá šanci jim uniknout, neboť láska se stala jeho pánem, proti němuž není účinné obrany. Prezentuje ho jako otroka, který miluje, a proto není zcela odpovědný za své činy, pouze věří, že se mu dostane zadostiučinění.¹²⁵ V dalším sonetu jsou líčeny činy, kterými jsou umělci ovlivňováni múzami. Astrofel však má jen

¹²² Tamtéž, s. 976.

¹²³ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 153.

¹²⁴ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 7.

¹²⁵ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 153.

jednu, vlastní múzu, která ho naplno ovlivňuje, a tou je Stella. Verše v tomto sonetu vyznívají až ironicky, jsou však zřejmým dokladem dvou protichůdných tendencí citu a rozumu. Pro Astrofela je láska ke Stelle zdrojem inspirace, zároveň mu však brání, aby získal onu inspiraci od klasických múz. Stellu tedy autor souboru popisuje jako někoho, kdo zapřičiňuje odliv jeho tvůrčí síly. Astrofel ji v srdci přijmout tak, aby ji mohl plně ocenit, avšak Stella nedokáže podnítit jeho představivost k tvorbě.¹²⁶

Na tyto sonety, které se objevují na úplném začátku souboru, navazuje i ten desátý. Philip Sidney zde popisuje boj rozumu za jakousi kultivaci jeho milující mysli. Autor zde rozum představuje jako někoho, kdo se mu snaží stále něco radit. Rozum by podle něj neměl s pocity lásky bojovat, protože nakonec stejně Stelle podlehne. V konfliktu rozumu a lásky Sidney dává najevo, že rozumové zásady ztrácejí v oblasti niterné lásky podstaty.¹²⁷

6.5 Motiv pravdy v Astrofel a Stella

Philip Sidney v pátém sonetu představuje různé druhy pravd, jak on sám uvádí. Pravdu o přírodě, o ctnosti, pravé kráse, klamu, rozumu a citu i lásce.

„Pravda, že naše oči vydávají
zář, jejíž původ v božské jiskře jest,
a že kdo její vlády málo dbají,
urazí přírodu; stihne je trest.

Pravda, že to, co všichni nazývají
Kupidův šíp, je pouhý obraz jen,
Který v svém srdci blázni uctívají,
Než ten bůh sluhy z chrámu vyžene.

Pravda, že cnost je v skutku krásou pravou,

¹²⁶ Tamtéž, s. 154.

¹²⁷ Tamtéž, s. 156-157.

Leč ona krása možná je jen stín

Živlů spojených se smrtelnou šťávou.¹²⁸

Kompletní sonet se zaobírá pravdou, ať už tou, která je považována za obecnou, či tu, kterou musí člověk objevit a pochopit. Pravdy, které v úvodní části tohoto sonetu Sidney představuje, mu v jeho závěru dají důkaz konečné pravdy. Nejdříve popisované pravdy tohoto stavu konečnosti nedosahují, neboť všechny vycházejí z názorů, které jsou považovány za platná tvrzení. Ze závěrečného tvrzení o pravdě, které se v sonetu objevuje, jež hovoří o pravé lásce Astrofela ke Stelle, vyplývá, že on sám nemá na vybranou, zda ji chce milovat. Něco takového stojí mimo jeho vlastní kontrolu, a on tedy milovat musí.¹²⁹

Onou konečnou pravdou je tedy to, že musí milovat Stellu. Toto závěrečné prohlášení je v kontrastu s ostatními verši pátého sonetu, a to v tom smyslu, že se jedná o osobní projev citu autora.

„Pravda, že hostí nás pozemský klín,

Že duše tíhne výš. Však pravdou pravd

Je to, že musím Stellu milovat.“¹³⁰

6.6 Motiv originality a autenticity v Astrofel a Stella

Následně Philip Sidney zdůrazňuje, že klišé, která jsou v mileneckých básních častá, on není schopen používat. Jedná se o jednu z jeho poetických tezí z díla *Obrana poezie*, kde neuznává neprocítěnost básníků. Uznává vzory a popisuje styly básníků, kteří se pokouší ve svých dílech vyjádřit lásku, například Astrofel ji dokáže vyjádřit chvějícím se hlasem, kterým šeptá jméno Stelly. Tím podle Sidneyho tak lze lásku vyjádřit stejně silně jako to dělají jiní autoři, od kterých si motivy nechce vypůjčovat, ale sází na zmíněnou vlastní originalitu.¹³¹

¹²⁸ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 5.

¹²⁹ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 154-155.

¹³⁰ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 5.

¹³¹ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 155.

V patnáctém sonetu Philip Sidney opětovně kritizuje takové milostné básně, které nejsou citově autentické, nýbrž jsou čistě imitativní. Takové básně se podle Sidneyho nemohou stát inspirací pro další autory.

Připomíná rovněž, že Astrofelovou múzou je Stella, díky čemuž může Sidney tvořit své texty, takže nepotřebuje a nemusí používat metody jiných básníků. Aby mohl tvořit, stačí aby Astrofel pohleděl na Stellu, poté verše vznikají v podstatě samy.¹³² Kontrastně může působit sonet osmnáctý. Astrofel zde pociťuje lítost na ztrátou rozumu, uznává to a přijímá. Když si však zároveň vzpomene na svou lásku ke Stelle, poddá se pocitu ztráty, zároveň však přemýšlí o svých milostných emocích.¹³³

6.7 Motiv lásky a touhy v Astrofel a Stella

V sonetu číslo dvacet pak Astrofel popisuje, jak se do Stelly zamiloval, když se střetly jejich zraky. Zasáhl ho jak Stellin pohled, tak láska k ní. Tento pohled přirovnává k šípům, které Astrofel sice dobře vidí, nicméně nedokáže před nimi uniknout, a tak tyto šípy lásky zasáhnou jeho srdce. Následující sonet líčí Astrofelovo znepokojení nad obviněními z mysli příliš zaplněné pocitu lásky. Astrofel však odpovídá, že nelze nic racionálního srovnat s půvaby Stelly.¹³⁴

Ve sledu dalších sonetů lze sledovat vývoj milostného poměru mezi Astrofelem a Stellou. Astrofel je povětšinou v souboru sonetů vypravěčem, Stella, která je pro něj nanejvýš cnotná a ideální, je pak příjemcem jeho projevů. Z tohoto důvodu mohou čtenáři ve verších vnímat Astrofelovy emoce, tužby a jeho vnitřní myšlenkové pochody:

„Jak vážně, Luno, pluješ nebes plání!

Jak bledá jsi, jak stoupáš tichounce!

Je vůbec možné, že tě do srdce

lučištník mohl i v těch výškách ranit?

Kdo dlouhodobě zažil lásku, zná ji,

¹³² Tamtéž, s. 158-159.

¹³³ Tamtéž, s. 160.

¹³⁴ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 160-161.

ví, co je zač, a cítí s milencem.

Čtu ti to z očí. Trpíš velice.

Já, jenž to znám, mám s tebou slitování.¹³⁵

Stelliny emoce a city vůči Astrofelovi v sonetech nejsou představeny tak jasně, proto lze romanci vnímat převážně pouze z jedné strany. Stellino chování k Astrofelovi je nejprve v sonetech jen naznačeno. Žena se k němu chová slušně a laskavě, alespoň Astrofel tomu dle svých vyjádření věří. Z jisté nezaujatosti obviňuje autor Stellu v třicátém prvním sonetu.

„Když spojenci jsme, Luno, pověz mi:

I u vás věrnost za nerozum platí?

Jsou krásky pyšné tam jak na zemi?“¹³⁶

Své pocity zde Astrofel spojuje s Lunou, jako kdyby přírodní objekt mohl zažívat lidské emoce. Ve verších se dotazuje, zda je věrný milenec považován za někoho nerozumného. A zda jím opovrhne ten, kdo touží po lásce. Tato série otázek, které Astrofel klade, vyjadřuje jeho touhu po tom, aby se dozvěděl logické vysvětlení Stellina chování. Zde je opuštěno od motivu Luny jako lidské bytosti, aby se Astrofel mohl dotázat, zda se ženin nezáměr omezuje jen na Zemi, či že by se projevoval také na Měsíci.¹³⁷

„Chce každá milovat a pak svou dá ti

– milována – najevo nelibost?

I u vás nevděk nazývá se ctnost?“¹³⁸

Astrofel v třiatřicátém sonetu prožívá nešťastný stav, ve kterém si vyčítá, že neuznal svou lásku ke Stelle, dokud mohl. Jelikož se ve verších objevují jeho obvinění vůči vlastní osobě, zdá se, že se Stella, tedy její předobraz Penelope Devereux, již provdala, čehož

¹³⁵ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 37.

¹³⁶ Tamtéž, s. 37.

¹³⁷ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 165.

¹³⁸ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 37.

Astrofel lituje. Ze Stelly se stala vdaná žena. Astrofel Stellina sňatku lituje a chce potrestat jen sám sebe, že propásl šanci, aby ji získal pro sebe.¹³⁹

V následujících sonetech se situace ve vztahu Astrofela ke Stelle nemění, i když on sám ví, že žena je již provdána. Milostné city ke Stelle stále pokračují, Astrofel se jich nemíní vzdát navzdory jejímu manželství. Vědomí toho, že její srdce patří jinému muži, ho dokonce nutí milovat Stellu ještě více, zároveň stále neztrácí naději, že její srdce nakonec získá. Astrofel rovněž ví o tom, že Stella je ve svém manželství nešťastná, stále však trpí značnou žárlivostí na její manželský vztah.

Philip Sidney se poté v sonetech vrací k popisu Stellina chování. Žena nejprve přehlíží Astrofelovo utrpení, poté je však při zaslechnutí romantického příběhu o dvou milencích plná lítosti a projevuje své emoce. Přestože je zmíněný příběh smyšlený, vzbudí ve Stelle soucit. Astrofelovi se to naopak nepovede, ač je jeho trápení skutečné, Stella pravděpodobně nezná způsob, jak mu vyjádřit soucit. Astrofel ji tedy v závěru sonetu dokonce prosí, do jisté míry tak činí ironicky, aby ho politovala při představě, že se onen fiktivní příběh týká také jeho. V tomto sonetu se blíže ukazuje postava Astrofela, a to ve dvou rovinách. V první je prezentován jako mileneček Astrofel, ve druhé pak je Philip Sidney, autor díla. Stella reaguje až na toho druhého, který ženě předkládá smyšlený romantický příběh. Astrofel je tak vůči jejímu chování kritický, protože Stelliny reakce v tomto sonetu jsou jiné, než by očekával.¹⁴⁰

Následně se v sonetech Astrofel pokouší Stelle vyjádřit lásku, a to hned několika popisovanými způsoby. Nejprve vzdychá, poté se snaží zapůsobit slzami, následně i tichem, ale žádná metoda na ženu nezabírá. Astrofel totiž nedokáže Stellu ohromit, ta proto zůstává ve své pevné opozici vůči jeho lásce. Jelikož Stella zcela nesouzní s vášnivou láskou, kterou se Astrofel často prezentuje, muž se odhodlá k dalšímu činu. Požádá Kupida, aby z něj pocity lásky sňal. Astrofel by tak Stellu přestal milovat do té doby, než i ona bude ochotna mu jeho lásku opětovat. Protože si muž připadá nehodný

¹³⁹ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 165-166.

¹⁴⁰ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 170.

k tomu, aby ho Stella milovala, raději ze svého srdce lásku k ženě odstraní. Sidney se v tomto sonetu snaží ukázat ironii Astrofelova osudu – mocným způsobem v těchto verších působí téma neopětované lásky.¹⁴¹

Negativní aspekty lásky popisuje Sidney také v padesátém třetím sonetu. Ten by vzdáleně mohl odkazovat na sonet číslo čtyřicet jedna, ve kterém Astrofel vítězí na jezdeckém turnaji. Toho se účastní i v tomto sonetu, bojuje před porotou a při povzbuzování přihlížejících je naplněn hrdostí. Znovu se však do jeho mysli vkrade Kupid, jenž byl v Řecku uctíván jako bůh lásky, který mu připomíná, že Astrofelovým pánem je právě láska. Nařídí mu, aby pohlédl na Stellu. Pohledem na ženu zůstává Astrofel oslněn, zároveň ani neslyší, že se má připravit na souboj, ani to, že jeho soupeř vyrazil k útoku. V tomto turnaji tak zůstává Astrofel poražen a uvědomí si, že byl zahanben prohrou kvůli lásce. Jedná se tedy o naprosto rozdílné vyvrcholení, než tomu bylo u zmiňovaného podobného sonetu, ve kterém Astrofel na jezdeckém turnaji uspěl, protože ho za vítězstvím hnál pohled na Stellu. Nyní se stejný motiv obrátil proti němu, a tak z turnaje odešel jako poražený.¹⁴²

Opakem je šedesátý devátý sonet díla Philipa Sidneyho, který se jeví jako velice důležitý. Astrofel je totiž ve verších nesmírně šťastný, protože Stella mu konečně oplatila jeho náklonnost a lásku. Ani slova nedokáží přesně popsat jeho pocity, přesto chce všem povědět o svém štěstí: Stella Astrofelovi darovala celé své srdce. K tomuto činu však přidala jednu podmínku: Astrofel musí být ve své lásce hluboce ctnostný. Jeho láska k ženě je v tomto momentu opravdu silná.¹⁴³

6.8 Motiv krásy v Astrofel a Stella

Soubor sonetů *Astrofel a Stella* má do jisté míry univerzální hodnotu. Sidney ve svém díle popisuje mnoho věcí, které zůstaly aktuální až do dnešní doby. Konkrétně se jedná o zde popisovaný motiv lásky, který souvisí s vyjádřením krásy. Astrofelova milostná

¹⁴¹ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 177.

¹⁴² Tamtéž, s. 173-74.

¹⁴³ Tamtéž, s. 181.

vášeň představuje jednu ze zásadních lidských emocí napříč všemi společnostmi. Vztah mezi lidmi, který Philip Sidney v díle *Astrofel a Stella* popisuje, a to ve všech svých konfliktech a úzkostech, je skutečný. Stejně tak i emoce, které Sidney v díle vyjadřuje, jsou právě tak pravé a přítomné. Tento soubor sonetů seznamuje čtenáře s tím, co by se mohlo zdát podivným v době alžbětinské renesance. Philip Sidney ale vždy v sonetech odhalí, že společnosti vládnou hlavně emoce. Obzvláště je to patrné u milujících osob. Sidney tak čtenářům v této souvislosti skrze své sonety poskytuje užitečné rady o lásce, rozumu, touze. A to vše souvisí se zmíněným motivem krásy v díle *Astrofel a Stella*.¹⁴⁴

Již při krátkém pohledu na sonety v díle je patrné, že Philip Sidney používá velké množství slov, které se zabývají krásou. Tato slova mají za úkol vytvořit obrazy o Stellině kráse a zároveň demonstrovat způsob, jak se výrazy o kráse postupně utváří v mysli Astrofela. V sonetech Astrofel stále více a více odhaluje svou lásku k milované Stelle, a to i díky uctívání její krásy. Ona je pro něj tím největším symbolem pozemské dokonalosti, zdrojem elegance a milostí v jeho život. Astrofel Stellu považuje za nebeskou bytost, která je inspirací pro veškeré lidské snažení, jak se maximálně přiblížit božskému.¹⁴⁵

Philip Sidney ve svém díle *Astrofel a Stella* poukazuje na to, že krása inspiruje lásku, a že to není obráceně. Astrofel po celou dobu v sonetech popisuje fyzickou krásu Stelly, díky které je doopravdy zamilován. Zároveň ovšem nezanedbává její duchovní krásu, kterou rovněž miluje a obdivuje. Dá se říci, že Astrofel vědomě i nevědomě prohlašuje, že krása těla i duše navozují lásku. Jeho láska k milované Stella zahrnuje krásu jak fyzickou, tak i tu smyslnou a duchovní. Astrofel se v sonetech snaží prokázat, že jeho láska není pouhým romantickým nebo subjektivním pocitem, který vychází ze srdce a zatemňuje mysl do toho stavu, aby všechno ostatní na světě vypadalo krásně. Jedná se

¹⁴⁴ Herman, *Sir Philip Sidney's An Apology for Poetry and Astrophil and Stella: Texts and Contexts*, s. 118.

¹⁴⁵ Hajjari, *Sir Philip Sidney's Philosophy of Love and Beauty in Astrophil and Stella*, s. 44.

spíše o opačný jev, a sice že krása v její zvýšené podobě inspiruje jeho tělo i duši láskou, pocitem nebo schopností ocenit krásu v té naprosto nejdokonalejší formě.

„Láska je kluk, a značně nezvedený,

o něhož dbá jen milující máť.

Tak jaký div, že místo do učení

chodívá za školu a chce si hrát.

Když polibek jsem – ne moc povedený –

vtisk Hvězdě žertem, když šla pozdě spát,

pojal ji hněv. Říká jí: „Já to nebyl,

to ti ten klacek musel udělat.“

Vše marné. Jen tím další zlost v ní budím,

takže hned běží k trůnu Krás. Tam sudí

v šarlatu sedí, smrtí hrozí mi.

Blázínku božský, líčko k zulíbání!

Tak velebně ti sluší Hněv ten, paní,

že teď ten Hněv má ústa políbí.“¹⁴⁶

Milostný pohled Astrofela na Stellu se dá posuzovat jako příklad toho, co on sám považuje za krásné. Stella je pro něj jakýmsi konceptem krásy, když ji Astrofel pozoruje, dostává se mu inspirace pro vytváření milostných slov a láskyplných spojení. Stellina krása se tak pro něj stává jedinečným zdrojem. Astrofelova láska k dívce v něm neustále přebývá, její krása pak převádí obrazy do jeho mysli. V první řadě sledovaná krása Stelly v něm čím dál více podněcuje lásku, která mnohdy zastiňuje jeho racionální uvažování.¹⁴⁷ Jak ve svém díle Philip Sidney poukazuje, Astrofel v určitém bodě svého pozorování Stelly získává zanícené přesvědčení, že neexistuje nic krásnějšího, než je Stellina láska. Toto jednání ukazuje Astrofela v jiném světle, ačkoliv se jedná o

¹⁴⁶ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 79.

¹⁴⁷ Hajjari, *Sir Philip Sidney's Philosophy of Love and Beauty in Astrophil and Stella*, s. 47.

uvědomělého a společenského člověka, jakmile však spatří vyzdvihovanou Stellinu krásu, ztrácí sám sebe i mnoho vlastností, která má.¹⁴⁸

Astrofel v sonetech tráví mnoho času pozorováním a obdivováním Stellina fyzického kouzla a krásy, zároveň však mnohdy nezanedbává ani její duši, neboť ji věnuje dosti pozornosti, stejně jako jejímu tělu. Nakonec Astrofel hovoří o Stelle jako o božské a krásně dokonalé bytosti, takže se nemůže vyhnout vyzdvihováním její vnitřní krásy. Právě ta, duchovní krása, je nejdůležitějším atributem Stelly, neboť je srovnávána s ctností. V sonetech je patrné, že láska a ctnost jsou společně konkretizovány skrze Stellinu krásu. U ní vnější, fyzická krása, ztělesňuje i vnitřní, duchovní krásu. Astrofel se dokonce domnívá, že láska a ctnost nacházejí svou formu přímo ve Stelle.¹⁴⁹

„O Stellu Ctnost a Láska rozepři má;

každá z nich tvrdí, že patří jen jí.

dí Láska – vším, i očima i rty,

jen a jen na ni Stella upomíná.

Jak už to jméno Stelly napovídá

– tak Ctnost argument Lásky vyvrací –

je Stella ctností spjata s nebesy,

není jen krásný zjev, co srdce jímá.

A proto ač svou krásou, půvaby

je jistě Lásky, na celičku Stellu

si nesmí Láska činit nároky.

Tím, Lásko, při jsme prohráli, a věru,

přiznejme Stellu Ctnosti; ovšem s tím,

že tělo naším vlastnictvím.“¹⁵⁰

Navzdory tomu, že je Astrofel do jisté míry poblouzněn Stellinou krásou, on sám si ve své mysli uvědomuje, jaký má na něj žena díky tomu velký vliv, Astrofel se domnívá, že

¹⁴⁸ Hajjari, *Sir Philip Sidney's Philosophy of Love and Beauty in Astrophil and Stella*, s. 45.

¹⁴⁹ Herman, *Sir Philip Sidney's An Apology for Poetry and Astrophil and Stella: Texts and Contexts*, s. 119.

¹⁵⁰ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 58.

její krása ovlivňuje jeho smysl pro pravdu a lásku. Ačkoliv se původně domníval, že Stellina vnější krása je to, co ho doopravdy podněcuje milovat, při objevení její vnitřní krásy, kterou považoval za ctnostnou, názor poupravil. Pak totiž Astrofel vsutku pochopil, co je opravdu krásné. Zároveň obě Stelliny krásy propojil dohromady, což se mu zprvu nedařilo. V očích dívky, tedy v její vnější kráse, totiž spatřil i tu vnitřní, neboť se v nich odrážela. Astrofelovi záhy nezáleží na ničem jiném kromě Stelliny lásky. Ona a její krása jsou podle něj cílem, který by člověk měl ve svém životě hledat. Ona je jediná věc, kterou sám Astrofel hledá.¹⁵¹ Hledání Stelliny lásky inspirované její fyzickou i duchovní krásou ho dokáže zavést do sfér nad světskými potřebami, jakými jsou například štěstí nebo sláva. Astrofel se stává nebeským, protože je duchovně spojen s božskou bytostí, tedy se Stellou, kterou miluje.

6.9 Motiv spánku v Astrofel a Stella

S blížícím se koncem souboru sonetů se Philip Sidney vrací k tématům, kterými se zabýval v předchozích sonetech. Astrofel opět svádí boj vlastních emocí s rozumem, přičemž o této situaci diskutuje se spánkem a sny. Stella totiž Astrofela odmítla, a proto se muž utápí ve svých myšlenkách. V noci se mu vyhýbá spánek, protože vidí Stellin obraz ve svých představách. Schopnost zavřít oči a usnout u Astrofela nastává až v okamžiku, kdy vyjde Slunce, protože jas mu až příliš připomíná temnotu v jeho mysli, která během tmavé noci splynula s okolím.¹⁵² Když se Astrofelovy chmurné myšlenky rozplynou, jeho srdce se otevře. Záhy ho však opět naplní zoufalství ze Stellina odmítnutí a vrací se do něj temnota. Astrofel ví, že nebude nikdy šťastný.¹⁵³

Sonet číslo třicet osm se od ostatních do jisté míry odlišuje, neboť Astrofel v něm popisuje své myšlenkové pochody během spánku. Když Astrofel spí, je schopen (na rozdíl od bdělého stavu) opustit svou racionalitu a popustit uzdu představivosti. Jeho imaginace pak evokuje zářivé obrazy milované Stelly a jejího zpěvu. Náhle po probuzení popisovaný obraz zmizí, stejně tak i Stellin zpěv, který nahrazuje Astrofelův nářek.

¹⁵¹ Hajjari, *Sir Philip Sidney's Philosophy of Love and Beauty in Astrophil and Stella*, s. 47.

¹⁵² Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 206.

¹⁵³ Tamtéž, s. 211.

Ztrácí se tak i možnost znovu usnout, neboť Astrofel na snovou představu nemůže přestat myslet ani během bdělého stavu. Během snu byl autor schopen svou dámu vidět ve stavu, kdy nebyla nešťastná a netrápila se úzkostí.¹⁵⁴

Proto v dalším sonetu autor znovu vyzývá spánek, aby se k němu navrátil, začíná s ním konverzovat a smlouvat. Spánek mu totiž stále uniká kvůli jeho vášnivé lásce, kterou cítí ke Stelle. Proto své myslí slibuje pocit odlehčení, které lze po usnutí dosáhnout, neboť spánek by dokázal utiřit neustálý boj mezi Astrofelovým srdcem a rozumem, který svádí a popisuje v mnoha přechozích sonetech. Ačkoliv Astrofel na Stellu myslí i během toho, když spí, jedná se pouze o jinou formu obrazu jeho představivosti. Stále však tuto představu upřednostňuje před faktem, který si Astrofel uvědomuje během bdělého stavu. Fakt, že mu žena, k níž pociťuje lásku, nepatří. Tento sonet by se rovněž dal nazvat odlišným od ostatních, neboť Astrofel v něm nepromlouvá ke Stelle, jak je v jiných verších běžné, ale hovoří se spánkem jako s jinou živou bytostí.¹⁵⁵

6.10 Motiv jezdeckví v Astrofel a Stella

Oproti jiným sonetům se následně popisované verše jeví v jiném světle. Astrofel totiž dává na obdiv svůj úspěch na jezdeckém turnaji, kterého dosáhl díky dovednostem a síle. Cenu na turnaji mu přisoudila porota, která se skládala jak z anglických soudců, tak i z těch francouzských. Je možné, že Philip Sidney ve svém díle odkazuje na reálný turnaj, který ve svém životě zažil, a během nějž zapůsobil i na francouzské návštěvníky, což by pro něj osobně bylo obzvláště uspokojující. Někteří přihlížející se domnívali, že Astrofel v jezdeckých dovednostech uspěl, protože prokázal v praxi tu nejlepší dovednost, jiní zase tvrdili, že měl při turnaji pouze štěstí. Sám vítěz však věřil tomu, že dokázal vyhrát z toho důvodu, že Stella jeho jízdu rovněž sledovala. V tomto případě bral Stellinu přítomnost jako pozitivní prvek.¹⁵⁶ V jiném sonetu Astrofel popisuje, jak zkouší na koni svou dovednost jezdeckví, přičemž i jemu samotnému se přihodí zvláštní

¹⁵⁴ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 167-168.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 168.

¹⁵⁶ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 169.

situace. Astrofel je osedlaný a ustrojený tak, aby byl jeho pohyb řízen. Otěže, které tento pohyb řídí, jsou jeho vlastní myšlenky.

„Já na koni a na mně Láska cvičí
se v jezdeckví. A, zvláštní, že teď sám
koni se jezdcem, Lásce koněm zdám
a lidská péče mě (co koně) ničí.“¹⁵⁷

Astrofel si uvědomuje, že jediný podnět, který ho nutí k tomu, aby se pohyboval vpřed, je pocit touhy. Sidney se v tomto případě snaží představit tradiční srovnání vztahu mezi jezdcem a jeho koněm tak, jak muž či zvíře dokáže jízdu kontrolovat nebo ovlivňovat.

„Uzda, kterou mou bujnost jezdec učí,
jak jít, zkrocená touha je; a znám
i strach; zároveň ale naději mám –
postroj, který jak zlato pěkně svítí.“¹⁵⁸

Buď by se mohlo jednat o jezdce, který koně vede pevnou ruku, racionálně uvažuje, kam by se měla jejich cesta ideálně ubírat, a postupovat vpřed. Nebo by se jednalo o jezdce, který je ovlivňován touhou a vnitřními emocemi, čemuž by pak odpovídala i jízda na koni, během níž by se pak jezdec občas vydal vlastním směrem, tedy ne nutně tím nejjasnějším a nejideálnějším. Astrofel ukázal, že sám je spíše druhým případem: tedy láska a touha ke Stelle ho nutí opouštět danou cestu, čímž ukazuje negativní povahu Astrofelovy lásky k ženě.¹⁵⁹

„Bičik je vůle; sen, toť sedlo je
připjaté vzpomínkou, a když já bodnu
koně, ona mě touhou pobodne.

Vede mě tvrdě, ať se kam chci pohnu,
a teď mě v ruce má tak přepevně,

¹⁵⁷ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 55.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 55.

¹⁵⁹ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 172.

že, jak mě vede, je až příjemné.“¹⁶⁰

6.11 Podobenství v sonetech

V jiném sonetu se Astrofel v posměšném a ironickém tónu ptá Stelly, proč miluje psa, kdežto jeho osobu přehlíží. Muž se jí snaží přesvědčit, že on je schopen své vlastnosti ještě vylepšovat. Uznává, že i pes dokáže milovat, může i počkat na svého blízkého. Astrofel zároveň prohlašuje, že on může láskou přímo hořet a v čekání setrvat celou věčnost. Není spokojen s tím, že ačkoliv je Astrofel psovi nadřazenější, stále se mu nedostává opěťovaného citu, protože Stella raději preferuje zvíře. Astrofel má oproti zvířeti logický důvtip. Nabízí totiž Stelle, že se ho vzdá, aby byl milován stejně jako pes. Nabídka však působí značně ironicky, neboť kdyby Astrofel o svůj důvtip přišel, jeho verše, které Stelle adresuje, by ztratily na přesvědčivosti.¹⁶¹

Jiný sonet se opět vyznačuje motivem podobenství. Stella je připodobňována ke knize, v níž ten, kdo ji přečte, nalezne a pochopí pravou krásu a ctnost. Pocity čtenáře pak budou rozptýleny rovněž Stellinou krásou. Ta nejenže dokáže lidi přilákat, ale rovněž je přesvědčuje, aby se stali ctnostnými. Ctnost je nesmírně důležitým motivem v dílech Philipa Sidneyho, jak o tom hovoří hlavně v *Obraně poezie*. Ctnost je hlavní věcí, které by se měl básník ve svých textech držet, proto je pro Sidneyho její motiv tak moc důležitý i v díle *Astrofel a Stella*, kde mu je přikládána velká váha. Všechny neřesti a zlovyky jsou v lidech odstraněny díky jejímu půvabnému chování. Přesto se Astrofel navzdory kráse a ctnostem stále přiklání ke své naléhavé lásce ke Stelle.

„Kdo v nejkrásnější knize Přírody
chce poznat ctnost, jež sladce sídlí v kráse,
nechtě, Stello, pilně do tebe se začte,
do stránek lásky, plných pohody.

Pozná, že v síle nejsou důvody,
proč neřest padla, ty jsou v sladkém hlase

¹⁶⁰ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 55.

¹⁶¹ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 176.

rozumu, co jak slunce rozlévá se
a plaší všechny noční přeludy.“¹⁶²

Philip Sidney v tomto sonetu popisuje, že ctnostná láska je dobrá, ale ve skutečné lásce musí hrát roli vášně, z čehož pak plyne touha a chtíč. Sidney čtenářům představuje lásku v různých podobách. Astrofel po lásce touží a chce ji naplnit, nebýt pouze ctnostným obdivovatelem a z dálky uctívat krásnou ženu. S něčím takovým není spokojen.¹⁶³

„Ježto ti nestačí, že dědičkou
jsi Dokonalosti, chceš získat pro ni
i ty, co tebou okouzlení jsou.

Takže co krása k lásce srdce kloní,
tvá ctnost přivádí lásku k dobrotě.

Leč touha lká: A co já, prosím tě?“¹⁶⁴

6.12 Písně v díle Astrofel a Stella

Dílo Philipa Sidneyho Astrofel a Stella obsahuje celkem jedenáct písní, kterými jsou sonety prokládány. Témata těchto písní jsou podobná jako u sonetů. Astrofel v nich chválí Stellu, rozmlouvá s ní o jejích myšlenkách, hovoří i o hudbě a opět je nastíněn boj mezi rozumem a city.

Astrofel se stále zoufaleji snaží získat Stellino srdce. Žena dokonce v jedné z písní připouští, že k němu chová podobné milostné city, ale kvůli svému sňatku je musí popřít. Astrofel proto lituje, že ho Stella odmítá, nicméně stále má touhu ji vidět a bojovat o přízeň jejího srdce. Stella nakonec Astrofela definitivně odmítá.

¹⁶² Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 77.

¹⁶³ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 182.

¹⁶⁴ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 77.

Písně hrají v díle Philipa Sidneyho důležitou roli, udržují jistým způsobem děj, který je popisovaný v sonetech. To znamená, že by písně měly být čteny v kontextu sonetů, nikoliv samostatně.¹⁶⁵

¹⁶⁵ Sidney, *Astrophil and Stella*, s. 208.

7 Závěr

Cílem této diplomové práce byla analýza tezí v teoretickém díle Philipa Sidneyho a jejich srovnání s podobou, v jaké je aplikoval v jeho dalších dílech. Očekávaným výsledkem analýzy byl předpoklad, že se Sidney svých teoretických tezí, které souvisejí s poezií, držel při psaní vlastních děl, a jakým způsobem je v dílech prezentoval.

V úvodní části diplomové práce byla představena osobnost Philipa Sidneyho, jeho život, politická kariéra, důležité osoby, které ho inspirovaly a ovlivňovaly, a jeho literární tvorba. V následných sekcích práce byly analyzovány texty třech stěžejních Sidneyho děl.

Philip Sidney svou pozici u královského dvora, kterou během svého života budoval, využil i v oblasti literární. Literární činnost, kterou se prezentoval, nepředstavovala pro Sidneyho jakousi existenční nutnost, na níž by byl v určitých situacích během svého života závislý. Kariérní postavení, rodinná příslušnost, finanční jistota a celkové dobré zázemí ho uchránily před tím, aby psaní literárních děl musel nutně považovat za finanční zdroj své obživy. Sám Philip Sidney se chtěl věnovat převážně své diplomatické kariéře ve vrcholných politických kruzích, proto za jeho života nebylo žádné dílo vydáno, sám Sidney po ničem takovém pravděpodobně ani netoužil.

Poezii tedy Philip Sidney nemusel využívat například ke zlepšení své finanční situace, a tak se ve svých textech mohl soustředit na různorodá témata. Sidney se zejména snaží vyzdvihnout morální účinek poezie. V souvislosti s touto snahou se Philip Sidney pokouší o ustanovení role poezie v tehdejší společnosti, usiluje o kultivaci literární kultury jako součásti posílení národní autonomie.

Philip Sidney v *Obraně poezie*, v prvním díle, které bylo v diplomové práci analyzováno, nehledá pouze argument pro legitimizaci poezie, ale argumentuje též ve prospěch národní poezie Anglie. Ačkoliv Sidney jmenuje v *Obraně poezie* několik příkladů vynikající anglické poezie, kupříkladu Chaucera zmiňuje v textu několikrát, anglický národ přesto podle Sidneyho nedokáže zatím vytvořit poezii jako krásné umění

tak, jak by mohl. Zatímco velké civilizace z minulosti, do kterých lze zahrnout i Řím s Řeckem, znaly hodnotu poezie, vytvářely hodnotná díla, která přetrvala až do období Sidneyho života, Anglie takové umění nedokázala respektovat. I z tohoto důvodu velcí a talentovaní umělci poezii nepsali. Philip Sidney v *Obraně poezie* jasně naznačuje, že Anglie se musí stát také jednou z velkých civilizací, která musí začít vytvářet vlastní hodnotnou poezii.

Mimo jiné byl Philip Sidney během svého života i vojákem, proto se do této role jistým způsobem staví i ve své *Obraně poezie*. Snaží se „bojovat“ za obhajobu poezie jako takové, aby dokázal zamezit tomu, že bude nadále ve společenských i politických kruzích zahanbována. Za hlavní význam poezie považuje fakt, že má schopnost vést nás ke ctnosti. Sidney se domnívá, že oproti historii či filozofii, které dokáží vylepšovat kvalitu lidské mysli, poezie dokáže lépe vést ke ctnostnému cítění. Je schopna různé druhy učení spojit dohromady, sjednotit je a dále rozvíjet. Historie i filozofie by proto podle Sidneyho měly z poezie čerpat.

Poezii dokáže ctnost prezentovat přístupnějším a příjemnějším způsobem. Proto by měla být poezie a všichni, kteří ji rozvíjejí, povýšena na adekvátní úroveň a ve společnosti celkově oceňována. Philip Sidney tvrdí, že básníková schopnost vytvořit skrze poezii fiktivní světy ukazuje brilantnost básníků podobnou božské tvořivé síle.

Philip Sidney poezii, kterou tolik obhajuje ve své *Obraně*, plně realizuje v praxi v díle *Astrofel a Stella*. Svým uměním představuje poezii, která nabízí řadu účinků vedoucích ke ctnosti. Astrofel, jenž reprezentuje Philipa Sidneyho, v díle několikrát protestuje proti básnickým úkonům, které Sidney kritizuje v díle *Obrana poezie*. Sidney některé sonety píše s opovržením pro ty básníky, kteří svá díla netvoří v souladu s poetickou tradicí.

Philip Sidney tvrdí, že poezie rozvíjí lidskou bystrost. V dalším rozebíraném díle *Astrofel a Stella* mnohokrát použije slovo *wit* (*důvtip*). Odkazuje tak na mentální schopnosti a inteligenci, kterých by měli básníci při tvoření poezie plně využívat. Důvtip v tomto

případě znamenal autorskou schopnost tvoření poezie, čehož se snažil dostat Astrofel při vytváření sonetů pro Stellu.

Podobný motiv lze spatřovat v díle *Astrofel a Stella*, kde je Stella v mnoha sonetech s ohledem na svou krásu připodobňována k slunci, jak je to vyjádřeno ve dvacátém druhém sonetu díla.

„Cválalo slunce po nebeské báni,
vzdalovalo se zlatu Blíženců;
tvář nezakrytou maskou oblaků,
lilo svůj žár po rozžhavené pláni.

Vázány přísahou mu jisté paní
vyjely vstříc; nicméně ze strachu,
že je svým ohněm srazí do prachu,
vějířem tvář si úzkostlivě chrání.

Jen Stella tváří odkrytou mu čelí:
buď že svou září slunce oslní,
nebo že záři záře nevadí.

Půvab dam s vějířem sesch rázem celý.

leč pro Stellu byl žár ten jako lék:

těm druhým neslo zmar – jí polibek.“¹⁶⁶

Sidney se v pozici Astrofela snaží představit Stellinu pozici v nebeské rovině. Žena je středobodem vesmíru a jediným zdrojem světla v Astrofelově životě. Sidney znovu akcentuje stěžejní motiv, že Stella je ctnostná, čestná a dobrá, tedy přesně taková, jaká by měla být i poezie. Astrofel bez Stelly nemůže přežít, stejně tak jako Země nemůže přežít bez slunce, protože by jinak byla uvržena do tmy a chladu. Tak mocnou a důležitou roli hraje žena v Astrofelově životě, podobně jako umění poezie ve společnosti.

¹⁶⁶ Sidney, *Astrofel a Stella*, s. 28.

Philip Sidney metaforu slunce rozvíjí i v dalších sonetech. Astrofel totiž vnímá svůj život jako den a noc, podle přítomnosti či nepřítomnosti Stelliny společnosti. Když Stella Astrofela odmítne a dvojice se od sebe oddělí, muž začne zažívat temnotu světa bez svého osobního slunce. Ještě před Stelliným následným vyznáním lásky se Astrofel uchýlil k upřednostňování noci, během které mohl o Stelle v klidu snít a vidět ji přesně takovou, jak si přál, tj. jako krásnou a dokonalou milenku. Podobné příměry používá Philip Sidney v *Obraně* také ohledně poezie.

Za hlavní motivy třetího analyzovaného díla *Stará Arkádie* lze označit témata lásky a morálky. Důležitým motivem, jenž se v knihách *Staré Arkádie* objevuje, je láska, která nakonec v příběhu vítězí. Postavy se kvůli milostným citům chovají v mnohých ohledech netradičně, kupříkladu se převlékají do různých přestrojení, konají skutky, kterých by se nedopustily, kdyby nebyly ovlivněny láskou. Povaha lásky je v díle představována mnoha různými způsoby, které se stávají dílčími tématy díla. Ve *Staré Arkádii* lze najít lásku neopětovanou, žárlivou či rovnost a nerovnost ve vztazích. Všechny tyto milostné varianty jsou větvemi původního tématu lásky. Značný prostor je věnován lásce neopětované, která způsobuje nejsilnější pocit žárlivosti a následné problémy pro osoby, které jsou do takových vztahů vtaženy, jak je tomu názorně ukázáno v díle *Stará Arkádie*.

Arkádie je v díle prezentována jako země s jedinečnou pověstí, kde dlouhou dobu vládne oblíbený panovník, který udržuje Arkádii v ideálním stavu. Philip Sidney tímto představením země a jejího řízení ukazuje svou oddanost a úctu ke královské monarchii, právu a tradicím. Po všech událostech v díle nakonec vítězí morálka, provinilí zpytují své svědomí a uvědomují si špatnost svého chování, protože jejich čest jim nic jiného nedovoluje. Závěr *Staré Arkádie* ukáže věci v jiném světle, a tak je celý příběh Philipa Sidneyho zakončen v dobrém.

Závěrečným shrnutím výsledků analýzy třech zmíněných děl Philipa Sidneyho je představení jeho poetických tezí, jež autor popsal v teoretickém díle *Obrana poezie*, a

které následně představil v praxi ve sbírce sonetů *Astrofel a Stella* a v prozaickém díle *Stará Arkádie*.

Sidney v *Obraně poezie* hojně využívá různé jazykové prostředky, aby podpořil svou básnickou obhajobu. Stejně činí v díle *Astrofel a Stella*, v němž používá řadu metafor či personifikací.

V *Obraně poezie* je vyzdvihována poezie ve srovnání s jinými disciplínami. Philip Sidney tvrdí, že poezie je závislá na jediné věci, a tou je pravda. Není omezena tím, že se musí držet faktů, jako je to například u filozofie či historie. Touto tezí se Sidney snaží říct, že poezie vyučuje morálku, neboť právě ona dokáže ukazovat dokonalý svět. Takovým dokonalým světem by mohla být popisovaná země ze Sidneyho díla *Stará Arkádie*.

Ve *Staré Arkádii* Philip Sidney beze zbytku dodržuje dvojí funkci poezie, kterou ve svém konceptu v *Obraně poezie* představil. První funkcí poezie má být pobavení čtenáře, o což se autor *Staré Arkádie* v ději díky mnohým intrikám a přestrojením snaží. Druhou funkcí má být poučení čtenáře, i to se ve *Staré Arkádii* praktikuje. Po představení situace v díle, akci, mnoha zvrátům a komplikacím nakonec přijde vítězství lásky a morálky.

Podobnou důležitou tezí, kterou Sidney v *Obraně* představuje, je to, že poezie by měla vyvolávat pravé pocity a emoce. To Philip Sidney naplno aplikuje jak v díle *Astrofel a Stella*, tak ve *Staré Arkádii*. Vyvolávané emoce jsou značně rozličné, většinou bojující s rozumem. Sidneyho poezie vyjadřuje smutek, vztek a beznaděj, ať je tu u Astrofela či postav z Arkádie, jejichž pocity lásky nejsou opětovány. Naproti tomu se ale objevují i pocity štěstí, úlevy či nové naděje, a to například v případě, kdy Stella projeví své emoce Astrofelovi.

Ústředním motivem všech Sidneyho děl je zejména akcentace ctnosti. Básníci podle něj přesahují ostatní profese. V praxi to Sidney názorně předvádí. Ačkoliv je Astrofel plný různých emocí, stále se chová ctnostně, a Stellu, ženu, kterou miluje, plně uznává a obdivuje, i když mu kupříkladu jeho pocity neopětuje. Země Arkádie je úzce spojena

s nalezením ctnosti, zároveň i s jejím udržením, případně opětovném nalezení. Pokud panovník ztrácí ctnostné chování a začne jednat iracionálně, celá jeho země se ocitne v ohrožení a na pokraji kolapsu. Když se vrátí k racionálnímu uvažování, důstojnému přijetí pravidel a uznávání důležitosti tradic, vše se vrátí do normálu. Tak se Philip Sidney v dílech snaží představit důležitost ctnosti.

8 Seznam literatury

Primární zdroje

SIDNEY, Philip. *Astrofel a Stella*. Přel. Alois Bejblík a Gustav Franci. Praha: Odeon, 1987.

SIDNEY, Philip. *Astrophil and Stella*. In: DUNCAN-JONES, Katherine. *Sir Philip Sidney The Major Works*. New York: Oxford University Press, 2008, s. 153-211. ISBN 978-0-19-953841-6.

SIDNEY, Philip. *The Defence of Poesy*. In: DUNCAN-JONES, Katherine. *Sir Philip Sidney The Major Works*. New York: Oxford University Press, 2008, s. 212-250. ISBN 978-0-19-953841-6.

SIDNEY, Philip. *The Countess of Pembroke's Arcadia*. In: DUNCAN-JONES, Katherine. *The Old Arcadia*. New York: Oxford University Press, 1994, s. 1-362. ISBN 0-19-281690-X.

Sekundární zdroje

ADDLESHAW, Percy. *Sir Philip Sidney*. Palala Press, 2016. ISBN 978-1356167234.

ALEXANDER, Gavin. *Writing after Sidney: The Literary Response to Sir Philip Sidney 1586-1640*. New York: Oxford University Press, 2007. ISBN 978-0199285471.

ALEXANDER, Gavin. *Sidney's 'The Defence of Poesy' and Selected Renaissance Literary Criticism*. Londýn: Penguin Classics, 2004. ISBN 978-0-141-43938-9.

BLOOM, Harold. *Edmund Spenser (Bloom's Modern Critical Views)*. Philadelphia: Chelsea House Pub, 1986. ISBN 978-0877546726.

COHEN, Z. Eileen. *The Old Arcadia: A Treatise on Moderation*. *Revue belge de Philologie et d'Histoire*. 1968 46(3), 749–770.

DAVIS, Walter. *Narrative Methods in Sidney's Old Arcadia*. *Studies in English Literature, 1500-1900*. 1978 18(1), 13–33.

DUNCAN-JONES, Katherine. *Sir Philip Sidney: Courtier Poet*. New Haven: Yale University Press, 1991. ISBN 978-0300050998.

DUNCAN-JONES, Katherine. *Sir Philip Sidney The Major Works*. New York: Oxford University Press, 2008. ISBN 978-0-19-953841-6.

DUNCAN-JONES, Katherine. *The Old Arcadia*. New York: Oxford University Press, 1994. ISBN 0-19-281690-X.

GREENBLATT, Stephen. *The Norton Anthology of English Literature*. New York: WW Norton & Co., 2006. ISBN 978-0-393-60311-8.

HAJJARI, Leila. Sir Philip Sidney's Philosophy of Love and Beauty in *Astrophil and Stella*. *Studies in Literature and Language*. 2015 11(2), 42–49.

HERMAN, Peter C. Sir Philip Sidney's An Apology for Poetry and *Astrophil and Stella*: Texts and Contexts. *This Rough Magic*. 2010 1(2), 118–120.

JONSON, Ben. Stavební dříví aneb Objev. In: BEJBLÍK Alois – HORNÁT, Jaroslav – LUKEŠ, Milan. *Alžbětinské divadlo. Shakespearovi současníci*. Praha: Odeon, 1980.

KLEIN, Lisa. *The Exemplary Sidney and the Elizabethan Sonneteer*. Newark: University of Delaware Press, 1998. ISBN 9780874136241.

OSBORN, James Marshall. *Young Philip Sidney, 1572-1577*. New Haven: Yale University Press, 1972. ISBN 978-0300014433.

REES, Joan. *Sir Philip Sidney and Arcadia*. Madison: Fairleigh Dickinson University Press, 1991. ISBN 978-1611470956.

STILLMAN, Robert E. *Philip Sidney and the Poetics of Renaissance Cosmopolitanism*. Aldershot: Ashgate, 2008. ISBN 978-0-7546-6369-0.

SYMONDS, John Addington. *Sir Philip Sidney*. Whitefish: Literary Licensing, LLC, 2014. ISBN 978-1497985926.

The Lady of May, Sir Philip Sidney [online]. Dostupné z <https://scholarsbank.uoregon.edu/xmlui/bitstream/handle/1794/859/ladymay.pdf> [cit. 15. 2. 2020].

The representation of rape in Sir Philip Sidney's Arcadias [online]. Dostupné z <https://scholarworks.lib.csusb.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3843&context=etd-project> [cit. 20. 2. 2020].

9 Resumé

The main purpose of the diploma thesis *The self-fashioning of Renaissance literary culture and poetry as a profession: Elizabethan Poetics (eg Philip Sidney, Edmund Spenser, George Puttenham, Ben Jonson)* is the analysis of poetic theses of Philip Sidney and their subsequent implementation in Sidney's works.

The diploma thesis includes a total of five chapters. The first chapter describes the life and career of Philip Sidney and in this part of the work are also introduced important people who influenced Sidney. Literary culture in the Elizabethan period is introduced in the second chapter and also in this section of the diploma thesis are compared the works of other authors with the texts of Philip Sidney. The third chapter focuses on the analysis of Sidney's work *The Defence of Poesy*. The most important poetic theses in this chapter are presented too. The remaining chapters analyze Sidney's works *The Countess of Pembroke's Arcadia* (specifically *The Old Arcadia*) and *Astrophil and Stella*. These chapters also present the theoretical theses of poetry that Philip Sidney applied in these works.